

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugosla-
viji 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

SLOVENECEC

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cenę oglosov
i stoip. peči-vrste
mallo oglosi po 150
in 2 D, večji oglosi
nad 45 mm višine
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
a Pri večjem o
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne uračajo, nefrankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništvo
telefon št. 2050, upravnštvo št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Cekovni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inserate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Občinske volitve v Bosni in Hercegovini

Sarajevo, 20. okt.

Živa resnica je, da so nekateri komisariji po bosansko-hercegovinskih občinah prizadejali ljudstvu dosti škode, posebno pa po mestih, kjer so bili edini eksponenti raznih političnih strank. Kot taki so delali samo v korist dotičnih strank. Redko so imeli pred očmi interese ljudstva. Zato je velika škoda, da dosedanje uprave skozi toliko let niso našle možnosti, da bi dale ljudstvu priliko, da si voli svoje občinske uprave vsaj v mestnih občinah. Na ta načini bi se bila kakorkoli že ohranila vsaj tista mala občinska avtonomija v naših mestih, ki nam jo je pustila tuja uprava. Sedanja vlada je to storila za vse občine v Bosni in Hercegovini.

28. oktobra se bodo vršile zaželjene občinske volitve v Bosni in Hercegovini. Ta dan ne bo in ne more prinesiti celega zaželenega uspeha. Pri nas namreč še do danes nimamo občinskega zakona. Prav radi tega so se odgodile volitve letos v februarju, ko bi se imele prvič v naših vaseh organizirati občinske samouprave. Te organizacije ne bodo možne prej, dokler se ne sprejme občinski zakon, da se bodo mogle nanovo organizirati vasko občine upravljati na podlagi zakona. Čeprav tvorijo vasko občine največji del občin v Bosni in Hercegovini, ne pomenjajo brez občinskega zakona, brez urejenih vaskih občin in brez sredstev sploh ničesar.

Radi slabe razmejivke občin ne bodo te volitve niti zdaleč dale tistega rezultata, kakršnega bi posamezne stranke po vsej pravici pričakovale, če bi bile občine razmejene tako, kakor to zahtevajo prirodni in gospodarski razlogi. Nerazumljivo so se raztrgale mnoge prirodne in gospodarske celote.

V glavnem se bide boj med JMO, NRS in HSS. Stransko vlogo igrajo zemljoradniki. Gotovo je, da bodo muslimani dobili največje število občin po mestih in po večjih trgih, kjer so relativno tudi najmočnejši.

Čeprav se govori, da je eno občinska politika, drugo pa politična borba za parlament, vendar se more v tem slučaju reči, da so te volitve ponovno merjenje moči v Bosni in Hercegovini. Zato ni dvoma, da bodo te volitve vplivale na državno politiko. Te volitve so nekaka mobilizacija moči JMO, NRS in HSS. Edino radi tega je razumljivo tisto krčevito prizadevanje prakov posameznih strank, da izidejo iz teh volitev čim močnejši.

To velja za manjša bosansko-hercegovinska mesta. V večjih mestih, zlasti v Sarajevu, so razmere nekoliko drugačne. V Sarajevu je n. pr. vloženih 13 list. To pomenja, da ne gre tu samo za boj med tremi najmočnejšimi strankami, marveč da so se vmešali tudi razni drugi činitelji.

Veliko prorokujejo o izidu. Mi sodimo nekoliko takole. Muslimani nastopajo s tremi listami. Po vsem sodeč JMO v Sarajevu ne bo mogla dobiti več kakor 12 odbornikov, to je eno tretjino. Radikali bodo dobili kakih 5 odbornikov, Hrvati 6, ker ne nastopajo kot HSS, ampak kompromisno, Judje 3 odbornike, ker so se razcepili v dve listi. Radi te razcepljenosti bodo nekateri izmed njih glasovali za radikale, drugi pa za meščansko listo, pa tudi za obrtnike. Meščanski listi se upati na 3 odbornike. Na tej listi so znani prvaki dr. Nikola Andrijašević in dr. Ivica Pavčić. Samostojni demokrati bodo dobili 1, socialisti 1, neodvisni delavci najbrž 2. Če bi bili muslimani nastopili enotno, bi sigurno dobili 16 odbornikov, toda še vedno ne absolutne večine. Ako hočejo imeti svojega človeka za župana, bodo morali skleniti sporazum s Hrvati ali z radikali. Največ verjetnosti ima prva kombinacija, ker odgovarja splošnemu razpoloženju med ljudstvom.

Pri takem velikem številu list ni čudno, da je Sarajevo zelo živo. Na vseh straneh se vrše shodi, razlagajo se programi o občinski politiki in neumorno se agitira. Vsi zasledujejo cilj, da dvignejo Sarajevo, da postane zopet tržišče vsega bosansko-hercegovinskega življenja. Potreben je splošen načrt Sarajeva, potrebna je kanalizacija potokov, potrebne so ceste, ki bodo odgovarjale modernim načelom tako, da bo vsak meščan, bodisi v sredini ali v predmestjih, mogel čutiti, da živi v modernem mestu. Govoril se o vodovodu, razsvetljavi in kanalizaciji, ker da le-to ne sme manjkati v nobeni ulici.

To so prve in najnujnejše potrebe vsakega meščana. Ne pozablja se na zgraditev cenjenih stanovanj za siromašne meščane, kakor tudi ne na otvarjanje novih ambulant v

Rim - Bari - Drač - Carigrad

v Rim, 24. oktobra. (Tel. »Slov.«) Kakor poročajo italijanski listi, proučava neka italijansko-angleška finančna skupina v očitnem političnem namenu izključiti Jugoslavijo in v svrhu pospeševanja zveze z Balkanom, načrt o novi orijent - ekspresni progi Rim-Bari-Drač-Carigrad. Železniška proga naj bi bila od Drača do Soluna in Carigrada dvo-
tirna. Dolga bo 930 km, in sicer 170 km na albanskih, 510 km na grških in 250 km na turških tleh. Vožnja bi trajala od Rima do Carigrada 21 ur. Anglija je na tem načrtu interesirana v glavnem radi hitreje zveze s Sirijo in Palestino. Italija bo imela skrbeti za dnevno zvezo Bari-Drač in za zvezo z brzovlakom v Rim. Albanija je načrt že odobrila.

Trumbič na Dunaju

r Dunaj, 24. okt. (Tel. Slov.) Semkaj je prišel dr. Trumbič. Z grofom Oršičem in drugimi hrvatskimi emigranti je imel daljša posvetovanja. Kakor je izjavila njegova okolica, bo dr. Trumbič ostal na Dunaju kakih osem dni. Nje-

govim posvetovanjem z hrvatskimi emigranti se v emigrantskih krogih pripisuje precejšnja važnost in je med hrvatskimi emigranti opaziti živahno gibanje. Govori se, da se bo dr. Trumbič prihodnje dni sestal tudi z gen. Sarkotičem.

Marinković bo šel v Atene

r Belgrad, 24. okt. (Tel. »Slov.«) V znanjem ministrstvu se dokončujejo dela za naš odgovor grški vladi na njeno noto, ki jo je 1. junija izročil naši vladi grški poslanik g. Polihronides. Odgovor se nanaša na pet prejšnjih protokolov, ki so bili podpisani, in sicer so to protokol o pristaniški službi, o železniški službi, takojmenovani Božičev protokol, ki se nanaša na poštno, veterinarsko in carinsko

službo. Poleg tega se tudi izdeluje načrt pogodbe o arbitraži in prijateljstvu. Besedilo pakta o prijateljstvu se znatno razlikuje od drugih sličnih pogodb. Rok za odgovor poteče 30. oktobra. Računa se pa, da se bo odgovor izročil še v teku tega tedna. Misli se, da bo g. Marinković odpotoval med 10. in 15. novembra v Atene.

28. oktobra volitve v Bosni

r Belgrad, 24. oktobra. (Tel. »Slov.«) Politična javnost se posebno zanima za občinske volitve v Bosni in Hercegovini, ki se bodo sploh prvič vršile 28. oktobra. Vse stranke nastopajo samostojno. Nobenih cepljenih list nimajo radikali in radičevci. HPS posebno dobro stoji v mostarski županiji. Znatno porast je opaziti v Bosni. Samostojni demokrati se nikjer ne pojavljajo. SDS je iz Bosne in

Hercegovine popolnoma izginila, kar najbolje dokazuje, na kako velike uspehe bi lahko Pribečević računal pri morebitnih volitvah v narodno skupščino. Zato se tudi ne veruje, da bi si SDS preveč želela volitev v narodno skupščino. Agitacija za volitve je zelo živahna in se je ne udeležujejo samo poslanci bosansko-hercegovinski, ampak tudi poslanci iz drugih okrajev.

Dr. Srkulj novi zagrebški župan

č Zagreb, 24. okt. (Tel. »Slov.«) Kakor je »Slovenec« že večkrat poročal, je borbo proti županu Heinzlu diktiral dr. Srkulj, ki se sam poteguje za župansko mesto. Danes se je sestal klub večine v občinskem svetu. Sklenjeno je, da se vzame odstop na znanje in da se predlaga za župana dr. Srkulj. Zanimivo je,

da ej kljub borbi, ki so jo nekateri federalisti vodili proti Heinzlu, današnji »Hrvat« napisal slavošpev v superlativih o Heinzlovih zaslugah za mesto. »Narodni Val« pa je istočasno Heinzla ostro napadel ter se mu roga z besedami: »Adieu, gospod Heinzl!«

Za asanacijo vasi

r Belgrad, 24. okt. (Tel. Slov.) Zdravstveno ministrstvo je predložilo skupščini zakonski predlog o ustanovitvi fonda za asanacijo vasi. Po tem predlogu se bo pri Hipotekarni banki ustanovil fond za asanacijo vasi, ki ga bo upravljalo zdravstveno ministrstvo. Iz fonda se bodo dajala brezobrestna posojila občinam, in sicer na deset let. Višino posojila določa zdravstveno ministrstvo. Sredstva tega fonda se zbirajo na ta način, da se vsako leto v to svrhu postavi v proračun ministrstva 5.000.000 Din, dokler ne bo fond razpolagal s 100.000.000. Pod asanacijo vasi se razume graditev vodovodov, cistern, vodnjakov, kanalizacij, kopališč, zdravstvenih hiš in drugih javnih zgradb za napredek vasi.

Dr. Higgs v Belgradu. Danes je prišel iz Londona novoimencovani škof anglikanske cerkve za evropski kontinent dr. Higgs, da nadzira tukajšnje anglikanske občine.

posameznih delih mesta. Važno je razbremenjevanje meščanov, kakor tudi preosnova mestne hranilnice. Potrebno je dvigniti tujski promet. To poslednje se posebno naglašja, ker imata Bosna in Hercegovina sploh, Seher-Sarajevo pa posebe vse pogoje, da postane zbirališče tujcev.

Seveda tudi niso pozabili na prosveto, ker da je ona pogoj napredka ljudstva in meščanov. Posebna skrb se bo posvetila socialnim vprašanjem, ker bo občina ustanovila svojo sirotišnico, zavod za zanemareno dečo. Posebnost je, da so Judi nastopili ločeno od radikalov, za katere so dosedaj vedno glasovali. Verjetno je, da niso nikjer drugje v Bosni in Hercegovini nastopili. Judje špekulirajo pač, da bodo s samostojnim nastopom

KDK še ne ve kaj hoče

č Zagreb, 24. okt. (Tel. »Slov.«) Kakor smo poročali, se je na seji KDK, ki se je vršila predvčeršnjim, razpravljalo o problemu jugoslovanstva in hrvatstva oziroma o edinstvu in zahtevah Hrvatov o ureditvi države. Kakor je Vaš dopisnik zvedel iz krogov KDK, bo na temelju obravnav in zaključkov o tem vprašanju prišlo do formulacije zahtev SDS in HSS. Posebno Grisogono in Ivančević (oba SDS) sta hotela izzvati radičevce. Zahtevala sta, da bi radičevci označili svoj minimalni program, da bi se videlo, koliko moreta ti dve stranki iti skupaj. Radičevci niso hoteli dati nobenega pozitivnega odgovora. Edino frankovec dr. Pavelić je vstal proti Grisogonovim izvajanjem. Na njegovo trditve o narodnem edinstvu je dejal, da danes dejansko ni narodnega edinstva, marveč obstoja zgolj narodno nasprotje in neprijateljstvo. Kajti kot politik mora računati z realnostjo, politika pa mora sloneti na teh spoznanjih.

bolj podčrtali, da so tu, da jih je veliko. Njim je mnogo na tem, da pridejo v občino radi zaščite svojih interesov. Z njimi se je računalo tudi pod otomansko oblastjo in pod Avstrijo.

Tu je par besedi o volitvah v Bosni in Hercegovini, posebej pa v Sarajevu, kjer se je razvila tako ostra borba, kakršna se ni čutila tu niti za časa političnih volitev. Te občinske volitve so v resnici merjenje političnih moči v Bosni in Hercegovini. Občine v Bosni in Hercegovini pa dejansko še niso pripravljene in ne zrele za take, rekel bi, gosposke stvari. Za občine same, žal, volitve ne bodo tako koristne, kot bi mogle biti, če bi imeli občinski zakon in po naših vaseh organizirane občinske samouprave.

Stipa Ančić.

Reorganizacija finančne uprave

Dne 1. januarja 1929 se bo začel uporabljati novi zakon o neposrednih davkih. Z izenačenjem davčne zakonodaje je nastala potreba izenačenja cele finančne uprave, ki je bila doslej v vsaki pokrajini drugačna.

»Službene novine« z dne 20. oktobra so prinesle uredbo o organizaciji finančne uprave, ki jo je izdal finančni minister in ki se z njo na novo in v celi državi enotno ureja cela davčna in finančna služba. Najvišja upravna finančna oblast je finančno ministrstvo, ki mu načeluje finančni minister. Finančno ministrstvo se deli na kabinet ministra finance in na pet generalnih direkcij, ki so generalna direkcija državnega računovodstva, generalna direkcija davkov, generalna direkcija carin, generalna direkcija katastra in generalna direkcija dolgov.

Neposredno pod finančnim ministrstvom stoji finančne direkcije. Teh bo štirinajst. Njih sedeži bodo: v Ljubljani, Zagrebu, Splitu, Banja Luki, Osijeku, Novem Sadu, Belgradu, Sarajevu, Mostaru, Nišu, Kragujevcu, Skoplju, Bitolju in v Podgorici. V območje ljubljanske direkcije bodo spadala vsa srezka poglavarstva ljubljanske in mariborske oblasti razen sreza Čakovce.

Na čelu finančne direkcije stoji finančni direktor, ki mora biti absolvirani pravnik in ki mora imeti najmanj 14 let efektivne službe v finančni stroki. Finančni direktor je odgovoren za red in hitro opravljanje poslov, ki spadajo po tej uredbi v kompetenco finančne direkcije. Od časa do časa inspicira osebno podrejene urade in organe.

Finančne direkcije bodo organizirane analogno kakor ministrstvo in bodo razdeljene na 5 oddelkov in sicer: 1. na oddelke za računovodstvo, 2. za neposredne davke, 3. za trošarino, takse in finančno kontrolo, 4. za carine in 5. za kataster in državno imetje. V katerih finančnih direkcijah bodo obstojali carinski oddelki in kako teritorialno območje bodo imeli, bo odredil naknadno finančni minister. Oddelku načeluje šef oddelka, ki mora imeti vsaj 8 let službe. V predmetih, ki spadajo v njegovo stroko, izdaja šef oddelka odloke in navodila podrejenim uradam.

Namesto sedanje finančne prokurature bo postavljen za območje ene ali več direkcij zastopnik državnega pravobranitelja. Imel bo poseben odsek, ki bo podrejen neposredno finančnemu direktorju.

Finančni direkciji so neposredno podrejeni: 1. za davčno, pristojbinsko in blagajniško-računovodstveno stroko davčne uprave; 2. za carinsko službo carinarnice in carinski oddelki; 3. za katastrsko službo katastrske uprave; 4. za službo finančne kontrole srezke uprave finančne kontrole in njim podrejeni oddelki.

Sedeže in teritorialno pristojnost teh najnižjih upravnih oblastev bo odredil finančni minister naknadno.

Poleg drugih poslov bodo finančne direkcije odmerjale davek na dobiček podjetij, zavestnih javnemu polaganju računov (posebno pridobitno). Privize proti tem odmeram bo reševala generalna direkcija davkov. To bo imelo za posledico, da se bodo morale vlagati morebitne pritožbe zoper odločbe generalne direkcije na državni svet.

Vse druge pritožbe, kolikor ne bodo spadale pred reklamacijski (prizivni) odbor, bodo reševale finančne direkcije v II. instanci. Odpisovati davke radi neizterljivosti bodo smele finančne direkcije le do zneska 500 Din. Do istega zneska bodo smele tudi dovoljevati povračilo davčnih preplačil. V tej točki je uredba vsekakor mnogo preveč ozkostrana. Ta kompetenca bi se lahko mirno prepustila davčnim upravam, direkcije pa naj bi dovoljevale odpise in povračila neglede na višino. Pri tej priliki bodi tudi omenjeno, da bodo po zakonu o neposrednih davkih smele finančne direkcije dovoljevati odloge plačil le do zneska 5000 Din, dovoljevanje plačilnih olajšav preko tega zneska je pridržano ministrstvu. Tudi povračila in odpise taks in trošarin bo smela direkcija dovoljevati samo do zneska 500 Din.

Kot najnižja upravna instanca bodo poslovale srezke uprave, ki bodo prevzele vse posle sedanjih davčnih uradov in davčnih okrajnih oblastev. Vsi davčni uradi in vsa davčna okrajna oblastva bodo ukinjena. Kje bodo sedeži novih davčnih uprav in koliko jih bo, bo odredil, kakor že omenjeno, finančni minister. Ukinjena bo seveda tudi finančna delegacija v Ljubljani, dalje finančni okrajni ravnatelji v Ljubljani in Mariboru, davčna administracija v Ljubljani ter oblastni inšpektorat finančne kontrole v Ljubljani. Njihovi posli bodo prešli na finančno direkcijo v Ljubljani, odnosno na poreske uprave. Da bo ukinjena tudi finančna prokuratura, smo že omenili.

Reorganizacija finančne uprave bo torej temeljita. Z njo v zvezi bodo tudi seveda številne osebne premostitve.

Oblastni izseljeniški urad v Ljubljani

(Iz poročila predsednika oblastne skupščine dr. M. Natlačena na seji dne 22. oktobra.)

V svesti si velike važnosti izseljeniškega vprašanja za slovensko ljudstvo, je ljubljanska oblastna skupščina sklenila na svoji seji dne 22. decembra 1927 oblastno uredbo, s katero se odreja ustanovitev oblastnega izseljeniškega urada za ljubljansko in mariborsko oblast v Ljubljani. Ta uredba doslej še ni bila uradno objavljena, ker manjka še enak sklep mariborske oblastne skupščine.

Na podlagi sklepa ljubljanskega oblastnega odbora je bil s 15. majem 1928 oblastni izseljeniški urad aktiviran. Posle je opravljati od 15. maja do 15. septembra t. l. izseljeniški nadzornik Franc Fink sam ter je posloval s dovoljenjem velikega župana v posebni sobi v poslopiju policijske direkcije.

Dne 1. oktobra t. l. se je preselil oblastni izseljeniški urad v za to določene prostore v novo dograjeni palači Delavske zbornice na Miklošičevi cesti.

Da se ustvari podlaga za uspešno delovanje oblastnega izseljeniškega urada, se je takoj od začetka pričelo z urejevanjem »katastra izseljenicev«. Temu delu so se pritegnili tudi naši župani, ki so dobili potrebna navodila in tiskovine za popis rojakov, nahajajočih se v tujini. Pokazalo se je, da občine sploh niso imele nobene evidence o svojih odsotnih ljudeh. Zato je bilo to delo težko in zamudno, ker je bilo treba izvesti nešteto poizvedb širom Slovenije.

Iz katastra bo točno razvidno za vsakega našega rojaka v tujini, kje biva, kako se mu godi, kako je zaposlen, pa tudi, kje bivajo v domovini njegovi najbližji sorodniki.

Ugotovilo se je, da so naši rojaki razkropljeni po vseh delih sveta, kjer so se mnogi že popolnoma asimilirali. Skrb izseljeniškega urada bo, delati na to, da se slovenski izseljenci kolikor mogoče skupno naseljujejo, da se med njimi in slovensko domovino ohrani trajne vezi in da se med njimi ohrani kolikor mogoče slovenska individualnost.

V mnogih slučajih je izseljeniški urad s svojo intervencijo pri pristojnih oblasteh dosegel, da so dobile žene in otroci naših v Ameriki živečih rojakov polne liste.

Izseljeniški urad je zlasti pospešal svojo pozornost raznim brezvestnim izkoriščevalcem, da njihovo kvarno delovanje zabrani ali vsaj čim bolj omeji.

Vsakemu izseljencu daje izseljeniški urad pred njegovim odhodom vsa potrebna navodila, da mu potovanje čim bolj olajša in da ga odvrne od nevarnosti, ki mu prete.

Doslej je bilo v letošnjem letu odpravljenih iz Ljubljane: v Canado 625, v Argentino in druge države Južne Amerike 203, v Avstralijo 10 oseb, v Zedinjene države Severne Amerike 669 oseb, torej skupaj 1570, po veliki večini iz ljubljanske oblasti. Mnogo izseljencev posebno iz mariborske oblasti je bilo odpravljenih direktno iz Zagreba. Skrb izseljeniškega urada bo, da se bodo kolikor mogoče vsi slovenski izseljenci odpravljali v Ljubljani.

Izseljencem, ki so se vračali v domovino brez sredstev, je nudil izseljeniški urad pomoč na ta način, da jim je poskrbel po železni vožnji po polovični ceni in jim dal za potrebno podporo.

Županstvom je dal izseljeniški urad potom okrožnice navodila, da izposlujejo izseljencem, ki si morajo osebno pribaviti vizum potnega lista pri raznih konzulatih v Zagrebu, polovično vožnjo Kadarkoli je treba, posreduje v takih slučajih tudi izseljeniški urad sam.

Pri dohodu večjih skupin naših rojakov iz Amerike stoji izseljeniški urad našim ljudem z nasvetom ob strani, jim zlasti pomaga z intervencijami, da se jim olajša carinjenje.

Izseljeniški urad je skrbel tudi za to, da naši skupinski delavci na kontinentu, kakor v Nemčiji, Franciji in Holandiji v verskem oziru niso zapušteni in je v ta namen razdelil izdatne podpore. S posebno vlogo se je izseljeniški urad zavzel, naj bi se ob spremembi zakona o taksah in pristojbinah uklenile visoke pristojbine, ki znašajo pri naših oblasteh za izseljeniški potni list po 448 Din ali tudi še več.

Doslej naši izseljenci niso bili vajeni, da bi državni ali avtonomni uradi zanje skrbeli. Temu je pripisovati, da so svoji izseljencev celo pri poizvedbah naših županov mnogokrat nezaupljivi, boje se, da bi utegnili s svojimi informacijami svojem škodovati. Ta nezaupljivost zginja in se je marsikje že spremenila v iskreno zaupanje, ki edino more omogočiti uspešno delovanje izseljeniškega urada.

V svojem arhivu ima sedaj izseljeniški urad okroglo 20.000 popisov naših izseljencev.

„V soboto bom povedal vse“

r Belgrad, 24. okt. (Tel. »Slov.«) V zunanjem ministristvu se je vršila danes konferenca demokratičnih prvakov. Prisostvovali so ji poleg vseh ministrov tudi Ljuba Davidović, Košta Timotijević, Dragutin Pečić in drugi. Na konferenci se je govorilo o notranjem in zunanjepolitičnem položaju v zvezi s konferenco demokratičnega glavnega odbora in poslanskega kluba, ki se bo vršila v soboto. Davidović je o tej konferenci izjavil: Govorili smo o naših strankarskih vprašanjih, kajti pripravljamo se na konferenco, ki se bo vršila v soboto, 27. oktobra. Govoril bom o notranjem, g. Marinković pa o zunanjem političnem položaju. To bo konferenca širšega glavnega odbora, poslanskega kluba in stalnih odborov za Belgrad in Zagreb. Tam bom povedal vse.

Gospodarji pri Subotiču

r Belgrad, 24. okt. (Tel. »Slov.«) Finančnega ministra g. dr. Subotiča so danes obiskali kot zastopniki trgovinskih in industrijskih organizacij, guverner Narodne banke Bajloni, predsednik trgovske zbornice Radojlovič, predsednik obrtniške zbornice Stojanović. Pri tej priliki so predložili zahteve in želje trgovinskih in industrijskih krogov. Finančni minister g. dr. Subotič je izjavil, da bo vedno pozval člane naših gospodarskih krogov na sodelovanje, tako da bodo zastopniki naših gospodarskih skupin o vseh važnejših vprašanjih vedno podali svoje mnenje.

Dr. Pernar je pisec ...

é Zagreb, 24. oktobra. (Tel. »Slov.«) Ob aretaciji odgovornega urednika »Narodnega vala« Devčića radi članka v nedeljskem »Narodnem valu« je danes dr. Ivan Pernar, radičevski narodni poslanec, na sodišču izjavil, da je on pisec inkriminiranega članka. Nadeja se, da bo osvobodil Devčića in da se proti njemu ne bo storil noben korak, ker ga štiti imuniteta.

Nj. Vel. kralj je snoči ob pol 12. prispel v Toplo, kjer bo ostal dan, dva, nato se vrne v Belgrad.

Posojilo Monopolske uprave

Iz Belgrada poročajo, da je Samostalna monopolska uprava zaključila v Londonu kratkoročno posojilo v znesku 1.080.000 funtov šterlingov (300 milj. Din).

O posojilih monopolske uprave se je letos mnogo pisalo. Svoječasno so se vršila pogajanja s Švedji, pozneje se je govorilo, da bodo posojilo dale neke italijanske skupine.

Posojilo je zaključila monopolska uprava v svrhu nakupa letošnjega pridelka tobaka, po drugih vesteh pa v svrhu investicij, ozir. vrnitve dolga državi.

Posojilo je bilo zaključeno po izredno ugodnih pogojih: po naših informacijah znaša obrestna mera samo 6½%, to pa radi tega, ker je prevzela garancijo za to posojilo sama Narodna banka.

Nadalje doznavamo, da je to posojilo bilo najeto v Londonu od konzorcija, kateremu pripada tu Creditanstalt, ozir. ga vodi grupa Rotschild.

Hugenberg

Nemška politika se suče v zadnjem času okrog imena novo izvoljenega predsednika nemških nacionalne stranke Hugenberg. Hugenberg je znan kot skrajni nemški šovinist, ki ima pred očmi edino misel maščevanja nad zmagovalci svetovne vojne. Obenem je zoper parlamentarizem in demokracijo ter zahteva nazaj režim konstitucionalne države. Hugenberg je tudi lastnik enega največjih nemških založništev Scherla v Berlinu ter razpolaga z velikim številom pomembnih listov, o katerih je takoj ob izvolitvi dejal, da bodo pisali tako, kakor bo on hotel.

Skrajna desnica v Nemčiji dviga torej zopet glavo. Nemško-nacionalna stranka je v kljub občutnemu zadnjemu porazu še vedno močna politična skupina, ki predstavlja poleg nemškega agrarizma, starega visokega vojaštva in visokega števila intelektualcev gros tistih, ki se ne marajo sprijazniti z razmerami kot so. Stranka se dalje pod novim vodstvom solidarizira z namerami bojne organizacije Stahlhelma, ki je malo pred izvolitvijo Hugenberg proglasila, da je treba preiti na dejanja, t. j. tudi na eventualno revolucijo.

S tega stališča zanima države, ki so v kakemkoli oziru zainteresirane na Nemčiji, dvoje vprašani: Ali bo cela stranka ostala za Hugenbergom ter ali bodo njegove grožnje vplivale na spremembo dosedanje nemške zunanje politike. O prvem vprašanju tudi Nemci le ugibajo. Dejstvo je, da je bil Hugenberg izvoljen le z malo večino, da je v stranki močna struja, ki se hoče sprijazniti s sedanostjo in izdelati nekaj mlad, nov konservativizem. Tudi delavstvo te izvolitve ni pozdravilo. V slučaju, da se stranka cepi, bo prešlo Hugenbergovo krilo k fašistom Ludendorfa.

Če bo pa hotel Hugenberg spremeniti nemško zunanjo politiko, mu bo to mogoče le z državnim udarom. Za dosedanj kurz so namreč razen nacionalcev, fašistov in komunistov vse druge politične stranke. Uspehi z državnim udarom v Nemčiji deset let po vojni pa je boj brez upa zmage. Zato se upravičeno lahko trdi, da iz Hugenbergovega grmenja ne bo preveč dežja, razen če smatra za uspeh nadaljnje razkrojevanje in propadanje nedavno še tako mogočne nemško-nacionalne stranke.

Povodnji v Franciji

v Pariz, 24. okt. (Tel. »Slov.«) v francoskih Alpah, posebno v okolici Grenoble, so bile velike povodnji, katere je povzročila reka Isere. Podrl se je neki vodni nasip, ki je povzročil veliko škodo. Prebivalci so se rešili s tem, da so jih tehnične vojaške čete hitro alarmirale. Voda je podrla dva mostova in preplavila električno centralo v Chamberiju.

Na reki Oglio v Italiji je voda podrla obrambne nasipe in preplavila v vaseh Besimo in Casino Boario dve veliki predilnici, kateri je tako poškodovala, da bo 900 delavcev en mesec ostalo brez zaslužka.

Dvoboj med madj. poslanci

v Budimpešta, 24. okt. (Tel. »Slov.«) Afera Fabian-Sztranyavszky se je danes nadaljevala, ker je demokratični poslanec Fabian pričel v parlamentu pisno župana iz Csongrada državnemu tajniku, da je oproščene obtožence vendarle smatrati za storilce bombnega atentata leta 1923. in da so bili oproščeni samo radi podkupovanja priči. Za resničnost teh obtožitev je župan ponudil dokaze. Notranji minister Szidovsky je odgovoril, da je tako poročilo res došlo in da je ministrstvo samo že prej dobilo slične informacije ter odredilo policijsko preiskavo. Vendar pa ni bilo do-

biti zanesljivih podatkov. Poslanec Fabian je izjavil, da vzdržuje svoje večerajšnje obdolžitve nasproti Sztranyavszkemu, da prikriva umore. Med poslancem Fabianom in državnim tajnikom je prišlo tudi do častne afere, ki jo bosta v kratkem rešila z dvobojem pod težkimi pogoji.

Kakor se poroča, je ministrski predsednik Bethlen obolev na influenci in mora ostati v postelji. Bethlen je v zadnjem času že večkrat imel napade slabosti, dasi je imel letos že pet mesecev dopusta.

Deset let suženjstva

Gorica, 24. oktobra. Italijani se mrzlično pripravljajo na deseto obletnico, odkar so zasedli Primorsko. V Trstu in Gorici bodo dne 28. t. m. slovesno otvorili razne ustanove, dokončane v preteklem letu. Slovesnost se bo vršila na ta način, da bodo odgnili fašistovske znake vzdane na pročelju. V Gorici spada med taka poslopja tudi stolnica, ki so jo letos končali. Z umetniškega stališča bi se z njenim prenovljenjem ne smeli preveč postavljati, ker v resnici delo ni niti od daleč takšno, kot bi smeli pričakovati. Staro de-

želno zbornico tik stolnice so spremenili v policijsko ravnatelstvo (Kvesturo). Značilna sprememba! Tudi po deželi bodo imeli veličanske slavnosti. Povsod bodo morali naši slovenski otroci delati parado v črnih srajcah in čepicah. Potem bomo pa zopet brali v časopisih o sijajnih manifestacijah in prazničnem razpoloženju. Italijani naj se veselijo, privoščimo jim njihovo veselje. Našim ljudem naj pa ne zamerijo, če jim take parade, pri katerih ne morejo iskreno sodelovati, nikakor ne morejo biti všeč.

Francija ne izroča emigrantov

v Pariz, 24. okt. (Tel. »Slov.«) Italijani ne prestando pošiljati zahteve za izročitev protifašistovskih italijanskih emigrantov, ki bivajo v Franciji. Pred kratkim so zahtevali, da se izroči bivši voditelj socialistične stranke Turatti, sedaj pa zahtevajo, da se izroči voditelj socialistične mladine Angelotti, ki že več let biva v južni Franciji; njegova izročitev se zahteva, češ da je bil udeležen pri milanskem atentatu. Kasijsko sodišče v Parizu je zahtevalo natančnejšo utemeljitev zahteve, kar pa je italijansko poslaništvo odklonilo.

Belgija drži na reparacijah

v Pariz, 24. okt. (Tel. »Slov.«) Sodi se, da so pogajanja reparacijskega agenta Parker Gilberta v Bruslju navzlec njegovi avdienci pri belgijskem kralju popolnoma propadla. Belgijski finančni minister je izjavil na banketu, da se Belgija načeloma in odločno brani zmanjšanju letnega obroka 1 milijarde, ki ji pripada s strani Nemčije, ker znašajo stroški belgijske obnove na leto 3 in pol milijarde.

Parker Gilbert poroča Mussoliniju. Kakor se čuje, je Parker Gilbert sporočil šefu italijanske vlade stanje reparacijskih pogajanj, obvestil ga je o svojem zadnjem potovanju in prosil, da se Italija udeleži nove debate. Za zastopnika Italije v tehnični komisiji je bil imenovan veleindustrijec Albert Pirelli.

Kardinal Dubois na Dunaju

v Dunaj, 24. oktobra. (Tel. »Slov.«) Pariški kardinal Dubois je izjavil časnikaškim poročevalcem, da je njegov obisk na Dunaju popolnoma nepolitičen, dasi je potoval na Dunaj z vednostjo in odobravanjem francoske vlade. Posetil je izvajanje Berliozovega »Requiem«, ki ga je dirigiral njegov rojak Pierne v štefanski cerkvi. Danes je kardinala Dubois sprejel zvezni predsednik dr. Hainisch, ki mu je priredil dine, katerega so se udeležili številni cerkveni dostojanstveniki. Kardinal Dubois je obiskal tudi razne katoliške karitativne ustanove.

Socialisti hočejo Seiplovo glavo

v Dunaj, 24. okt. (Tel. »Slov.«) V poslanski zbornici je bilo danes končano prvo čitanje državnega proračuna, ki je bil vložen večer in ki je socialnim demokratom dal nov poudar, da zahtevajo odstop dr. Seiplove vlade. Velenemci so zahtevali spremembo volivnega zakona, da se opusti dosedanj sistem volivne pravice po listah in da se obdrži proporc, to je, da se določi toliko volivnih okrožij, kolikor se voli poslancev. Dalje so zahtevali tudi, da se razširijo pravice državnega predsednika. Prvo čitanje je bilo v splošnem mirno.

Princ Nikolai poroči Nemko

v Bukarešt, 24. okt. (Tel. »Slov.«) List »Cuventul« poroča, da se bo romunski princ-regent Nikolaj v kratkem poročil z neko inozemsko princezino. O poroki se govori radi obiska princa Viljema Hohenzollern Sigmaringen, ki je pred kratkim obiskal romunsko kraljevo rodbino. Pri tej priliki je prine Viljem sprožil vprašanje poroke princa Nikolaja s kako nemško princezino.

Na Saškem se je pričel proces zoper 59 kmetov, ki so napadli davčni urad, razbili šipe in se spopadli tudi s policijo. Ker je proces zelo velik in so bili običajni prostori sodišča premajhni, se je morala zaseči v ta namen plesna dvorana nekega hotela.

General v monarhiji za republiko

v Pariz, 24. okt. (Tel. »Slov.«) »Journal« poroča, da se je o priliki izročitve nove zastave nekemu konjiškemu polku v Valenciji pripetil senzacionalen dogodek. General Lopez Barrio je imel republikanski nagovor, da mora armada služiti ne samo kralju in kakemu režimu, temveč vsemu narodu. Na novi zastavi manjka tretja barva: barva republike. Prisotni so generalov govor odobraval. Kljub pozivu se je general oranil podati demisijo.

Kako zaščititi kapital v Rusiji

v London, 24. okt. (Tel. »Slov.«) Včeraj se je prvič sestal v Londonu mednarodni odbor za varstvo pravic ruskih delničarjev in lastnikov ruskih bonov, katerega so se udeležili zastopniki nemškega, angleškega, francoskega, belgijskega, holandskega in švicarskega posebnega odbora. Na konferenci se je sklenilo, da se z Rusijo ne sklenejo nobeni posebni dogovori, temveč skupni dogovori s celotnim mednarodnim odborom.

Brzovavka na Mars

v London, 24. okt. (Tel. »Slov.«) Angleški telepat Robinson je danes oddal na Mars brezžično brzovavko. Angleški brzovavni urad je prevzel brzovavko proti normalni pristojbini ter je oddal v svetovni prostor na valu 30.000 metrov. Robinson je izjavil, da bo takoj, ko se bodo hoteli prebivalci Marsa z njim spravili v zvezo, čutil na levem licu žgečkanje.

Fašizem v Postojni

Postojna, 24. oktobra. Italijani se hvalijo, da ima Postojna popolnoma fašistično lice, čeprav je prebivalstvo, ki šteje baje 15 tisoč duš, po »večini« slovenskega rodu. Postojnski fašjo ima 1357 vpisanih članov, avangardistov je 654, 460 malih Italijank, 1185 balil in 3500 članov »Dopolavora« ter podobnih združenj. Postojna je posebno ponosna na svojega fašističnega mučenika, Giovannija Urha, prvega fašista »drugorodec«, ki je preli svojo kri za fašizem. Umorjen je bil v aprilu leta 1922. Režim je baje zelo veliko denarja deloma že izdal, deloma že določil za razna dela v Postojšeni, ki so nujno potrebna za prospeh fašistične stranke in propagande.

* * *

Cadorna za Dalmacijo. V nedeljo se je vršilo v Milanu v dvorani Teatro Sociale razvije prapora društva »Coscienza Adriatica«, ki propagira za okupacijo Dalmacije. Slavnosti je prisostvovalo veliko fašistov in šolska mladina. Pozdravne brzovavke so poslali Caseriano, predsednik poslanske zbornice, sen. Boselli, podežatni iz Trsia, Reke in Zadra, ter admiralja Acton in Cagni. Nastopilo je več govornikov, ki so se zavzemali za »odrešitev« Dalmacije. Iz dvorane so se zborovalci podali v vilo maršala Cadorne in predsednik omenjenega društva je poklonil Cadornu društveni znak ter mu sporočil, da ga je društvo imenovalo za častnega člana. V Cadornovi vili se je nato vršila blagoslovitev prapora. Za kumico je bila Cadornova hčerka. Sledila je čajanka.

Zopet granata raztrgala otroka. V nedeljo so Ivan Bajt, star 17 let, njegov brat Anton, star 15 let in Avgust Zbogor, star 14 let iz St. Petra pri Gorici, našli granatni naboj. Nasuli so v njega še smodnika in prižgali. Granata je eksplodirala in ubila Anthona Bajta ter ranila Avgusta Zbogarja in Ivana Bajta. — V soboto pa je Jožef Valentič, star 22 let, iz Podgora, našel v gozdu nad Pevno granato in jo skušal odvit. Granata je eksplodirala in ga raztrgala. Truplo je bilo prenešeno v mrtvašnico na podgorskem pokopališču.

Iz politično-upravne službe. Premiščen je okrajni glavar Dominik Dereani iz Maribora k okrajnemu glavarstvu v Konjicah. — Napredovali so: Milan Ferjan, okrajni tajnik v Slovenjgradcu, v III. 1.; Otmar Gerič, arhivarski uradnik v Čakovcu, v III. 2.; Dragutin Nikleš, arhivarski uradnik v Prelohu, v III. 3.

Kaj je novega

Koledar

Četrtek, 25. oktobra. Krizant in Marija, Krišpin, Bonifacij, Gavdencij. — Solnce vzhaja ob 6. uri 38 minut in zaide ob 4. uri 51 minut. — 299. dan v letu.

Zgodovinski dnevi

25. oktobra: 1647 je umrl fizik Ev. Torricelli. — 1400 je umrl angleški pisatelj Groffrey Chancer. — 1800 se je rodil angleški zgodovinar Thomas Babington lord Macaulay. — 1805 se je rodil slikar Walter Leistikov. — 1825 se je na Dunaju rodil komponist Johann Strauss (sin). — 1838 se je v Parizu rodil francoski komponist Georg Bizet. — 1902 se je v Münstru na Westfalskem otvorilo vseučilišče. — 1912 so Srbi zasedli Skoplje. — 1900 so pričeli kopati bohinjski predor na južni strani. — 1916 je bil grof Stürgkh pokopan v Halbenrainu pri Radgoni. — 1909 se je v Skoplju otvorila popolna srbska gimnazija. — 1927 se je potopil italijanski parnik »Principessa Mafalda« blizu Rio de Janeiro.

Osebnosti

★ Ob 50 letnici univ. prof. dr. Grivca je olomuški dnevnik »Našinec« prinesel obširen uvodnik, ki proučevala dr. Grivčevu delovanje na slovensko vzajemnost v duhu naših apostolov. Kakor poroča »Našinec«, je ob tej priliki olomuški nadškof dr. Leopold Prečan imenoval dr. Grivca za pravega konzistorialnega svetnika v priznanje za številne zasluge, ki si jih je jubilat pridobil za olomuško nadškofijo.

★ Umeščena sta bila 24. oktobra 1928: dr. Janko Arnež, župnik v Škofji Loki, na župnijo Trstenik in Jernej Podbevšek, župnik v Kostanjevici, na župnijo Škofjo Loko.

★ 30 letnico, odkar je prišel v Laško kot davčni uradnik, bo obhajal 31. oktobra višji davčni upravitelj g. Emil Pleskovič.

★ Umrli je v Firenci pri vojaki 21letni Benjamin Bone, doma iz Sv. Križa—Ceste na Vipavskem. Pokojni je lani maturiral na gimnaziji v Kranju. — V Trzinu na Dolenjskem je umrla gospa Marija Prijatelj, trgovčeva soproga, ki je že več let bolehal na srčni slabosti.

★ Sprejem v prvi letnik višje pedagoške šole v Zagrebu. Iz ljubljanske oblasti so sprejeti sledeči učitelji, oziroma učitelje v pedagoško šolo: Klinar Terezija, Gorje; Slapšak Anica, Sv. Katarina; Slapšak Dora, Sv. Katarina; Christof Dragotin, Ribnica; Bratko Rudolf, Bled; Medved Stane, Toplice pri Zagorju; Oman Oto, Ljubljana; Cernut Janko, Jesenice; Albert Zlata Ljubljana; Rott Gotard, Ljubljana; sestra Marija Klinar, Škofja Loka in sestra Dolorosa Lavrenčič, Škofja Loka.

★ V naše državljanstvo so sprejeti: Andrej Jurman, posestnik iz Stožice; Josip Rihter, uradnik iz Maribora in Ivan Vadrnjak, učitelj iz Ljubljane.

Ostale vesti

★ Vsem našim organizacijam sporočamo, in jih tem potom vabimo, da se udeležijo slavnostnega sprevoda, ki se vrši v slučaju lepega vremena v nedeljo 28. t. m. ob četrti na 10 iz Uniona v Polovico, kjer bo slovesna zahvalna služba božja povodom desetletnega jubileja.

LIPTON-ČAJ

Zahtevajte, da Vam dajo znani rumeni zavoj!

Marija Konopnicka:

Švaba

(Iz poljščine prestavil Vinko.)

(Konec.)

Minul je en mesec, minul drugi in dečka sta že dobro po poljško čebljala in s tem so ju drugi še bolj vzljubili. Švaba sta pa le ostala. Dedek je pa na nju vedno mrko gledal. Samo on je čutil vedno, da mu je njegov rod tuj; samo on je vzdrževal razliko med seboj in vnuki in edino on je v čeli hiši zaničljivo in prezirljivo dajal imena »švabac«. Domače otroke, ki so bili njegovi zelo daljni sorodniki, je jemal na kolena, jim žvižgal stare pesmice, jim dajal za igračo svoj lovski rog, s Čajko, ki se je grela na solncu, je dovolil igrati se in jo vleči za ušesa, toda švabom — Bog varuj! Samo od daleč sta smela gledati. Ničesar nista smela, še več, izključena sta bila od pouka. Pouk je imenoval stari gospod vaje, ki se jih je sam izmislil, nekako vežbanje, pri katerem so dečki nosili kole kot puške, korakajoč okrog kupov, udarjali z njimi po ograji kot z bajonetami, ali mahali, braneč se ali napadajoč kot z meči, ali metali kot kopja, vse v svojem času. kajti vsaki dan je imel svoja pravila.

Svaba, ki nista smela k tem vajam, sta stala od daleč in milo gledala in bila v duhu nevoščljiva.

Starejši je kar rdel na belem licu, tako poželjivo je opazoval vaje.

Gospodinja je to videla in žal ji je bilo otrok.

»Ujec, čemu pa ne vzamete k vajam tudi švabov?« je parkrat rekla.

»Čemu jim bo to?« je zagodrnjal jezno stari gospod. Pa se je premislil in dostavil:

bileja obstoja Jugoslavije. Zbirališče je ob 9 na unionskem vrtu. Po službi božji se sprevod vrne v Union, kjer se vrši slavnostno manifestacijsko zborovanje. Na zborovanju govore trije govorniki, vsi člani bivše narodne vlade za Slovenijo, in sicer g. vitez Josip Pogačnik, dr. Janko Brejc in dr. Vladimir Ravnihar.

★ Shod SLS bo v nedeljo, dne 28. t. m., na Hajdini pri Ptuj po rani službi božji. Porocha narodni poslanec Vesenjak.

★ Na kmetijsko-nadaljevalni šoli v Celju se prične letošnji pouk dne 6. novembra. Vpisovanje se vrši v nedeljo, 4. novembra, na okoliški šoli.

★ Trgovski gremij za mariborsko okolico naznanja odlok velikega župana, s katerim se odreja sledeče: 1. Obratovalni čas za trgovine in branjarje izven mesta traja ob delavnikih od 7. do 12. in od 14. do 19. ure, ob nedeljah pa: a) v krajih, kjer ni službe božje, od pol 8. do pol 10. ure; b) v krajih z eno sv. mašo po isti dve uri; c) v krajih pa, kjer je več svetih maš, določi obratovalni čas občinski predstojnik. — 2. V občinah Krčevina, Lajtersberg in Kamnica morajo biti trgovine ves dan zaprte. — 3. V občinah Kamnica, Krčevina, Lajtersberg, Pobrežje, Radvanje, Studenci in Tezno smejo vse trgovinske obratovalnice ob sobotah tudi v času, določenem za opoldanski odmor, obratovati.

★ Tridnevno prekinjenje prometa na progi Ormož—Murska Sobota. Dne 29. 30. in 31. oktobra t. l. se bodo vlagale definitivne konstrukcije v most preko Mure med postajama Veržej in Beltinci proge Ormož—Murska Sobota. Vsled tega bo omenjene tri dni promet preko mosta prekinjen. Prevoz potnikov se bo vršil potom prestopanja. prevoz pošte, prtljage in ekspresne robe do teže 50 kg po komadu pa se bo vršil potom prenoša preko mostu. Sprejemanje brzovozne in sporovozne robe je za postaji in od postaj proge Ljutomer—Murska Sobota—Hodoš navedene tri dni popolnoma ukinjeno.

100letnica tovarne usnja v Mokronogu

Redek jubilej obhaja v par dneh tovarna usnja Franceta Pence v Mokronogu. Leta 1828. dne 29. oktobra je kupil Andrej Penca — stari oče sedanjega posestnika — od gospe Josipine plem. Vitalis posestvo, in na tem posestvu se je naselila rodbina Penca, pa začela usnjarsko obrt. Seve je bil začetek majhen. En pomočnik in en vajenec sta obdelovala kožo, pa že v par letih ni zadostovalo to delavstvo. Pet delavcev se je naselilo v delavnici, usnje Pencovo je bilo kmalu znano po celi Dolenjski. Na sejnih je bil glavni promet.

Leta 1856. je prevzel delavnico stari Fr. Penca ter izdeloval vse na roko. Ta Penca je bil znan daleč okoli; vse ga je poznalo. Zadovoljen je bil z obrtjo in je ni posebno povečal.

Ni bil pa zadovoljen sedanji posestnik. Izobražen v tovarnah na Dunaju, na Češkem, v Švici, v Nemčiji — posebno Hamburgu — je hotel porabiti svojo znanost. Stroj za strojem je priromal v novoizidano tovarno, vse je gonila lokomobila. Po požaru leta 1911. je tovarna zrasla večja in obširnejša. Lokomobila se je nabavila velika, kakšen razloček od leta 1899., v katerem je sedanji lastnik prevzel

tovarno. Sedaj je tovarna založena z najmodernejšimi stroji, zmore vsako delo, konkurira v finisi in dobroti blaga tudi z inozemstvom. Nad 50 delavcev posluje ob strojih; ves obrat je električno razsvetljen, te dobrote je deležen tudi trg Mokronog. Izdelki so znani tu, pa tudi v inozemstvu so priljubljeni. Od stoletnici želi vsak, da bi podjetje še nadalje cvetelo. Saj je Dolenjska itak revna na industriji. Naj bi jo vsi činitelji podpirali, da bo lahko redila otroke svoje grude. Ravno pri tem podjetju se jasno vidi, kam se lahko povsne Slovenec, ki je priden in podjeten.

★ Morilec Alojzija Skorjanca aretiran v Litiji? Zagrebška policija je še vedno pred nerazjasnjeno zagonetko skrivnostnega umora Slovenca Alojzija Skorjanca, ki je bil izvršen prejšnji mesec v Zagrebu. Sedaj sta prišla zagrebška in ljubljanska policija na sled človeku, o katerem domnevajo, da je najbrže pravi morilec Alojzija Skorjanca. Je to 23letni R. R., ki je bil prejšnji teden radi malenkostnega prestopka aretiran v Litiji. Ime R. R. se je omenjalo že takoj ob odkritju umora kot morilca in kakor je sedaj ugotovljeno, se je ob času umora res nahajal v Zagrebu, takoj po umoru pa je odpotoval v Slovenijo, kjer se je

Preprečite bolezn na laseh in rabe te mesto šampona s ključno samo „GAMMA“ milo za izmivanje las

Lakaj mora

biti ravno

Elida Milo za britje?

(Shaving Stick)

Zato

ker da zelo hitro gosti in vođeno peno, omehča v trenutku tudi najtrše kocine, ne draži niti najobčutljivejše kože ter je nadvse izdatno.

nekač časa klatil okrog Litije. Tu je bil aretiran, obenem z nekim G., ki se zdi tudi zapleten v zadevo umora nad Skorjancem. Pred tremi dnevi je odšel v Litijo ljubljanski detektiv Podobnik, ki je domnevnega morilca daktiloskopal in fotografiral. Dasi je R. znan kot tat večjega obsega in nevaren tuji lastnini, ljubljanska policija dosedaj še ni imela pošlene fotografije, niti prstnih odtisov od njega. R. in G. sta bila izročena sodišču v Ljubljani, to pa ju je odpremilo v Zagreb. Če je R. res pravi morilec — proti njemu govore zaenkrat samo indiciji — bo ugotovila še preiskava. Stvar zagrebške policije je sedaj, da ugotovi, kaj je z R., ki je sicer njen dober »znanec«.

★ Čarovna pijača ni učinkovala. Blizu vasi Skakavca pri Karlovcu so orožniki te dni aretirali ciganko Baro Ugarkovičev, ki se je pečala s kuhanjem čarovnih ljubavnih pijač. Prepričevala je žene, da se vsak moški, ki popije to pijačo, takoj blazno zaljubi v ono, ki mu je ponudila pijačo. Ko so se ženske prepričale, da ostanejo moški kljub čarovnim pijačam hladni in da se ne zmenijo zanje, so navalile na ciganko Baro ter jo preteple do nezvesti. Nazadnje so jo ovadile še orožnikom, ki so jo zaprli.

★ Volkovi v Dalmaciji. V okolici Driš na Petrovega polja v Dalmaciji so se radi hudega mraza pojavili volkovi, ki udarajo celo v vasi in koljejo kmetom živino. Pred tremi

teško ohraniti za se in se je obnašal kot starejši. Neizmerno sta se ta dva ljubila.

Dogodilo se je tudi, da sta sama dva priredila vajo, pri čemer je starejši čudovito posnemal obnašanje starega gospoda, mlajši je pa popolnoma pobral gibe in vedenje domačih otrok. Posebno je znal pogoditi boj na nož, ta smrkolin. Kadar se je razkoračil, malo nagnil v boku, vzel kij ter meril zdaj na levo, zdaj na desno in meril cilj, bodisi v pasjo uto, ali v grm ali kaj drugo, kar je predstavljalo sovražnikovo moč — mu je šlo že tako lepo od rok, kot bi se bil vabil v sabljanju ali dvoboju.

Dedek je to opazoval nezaupno, nerad in je namenoma obračal glavo stran.

»To je pravi vojak ta deček!« je z začudenjem vzklikal gospodar.

»Glej švabsko posnemanje! Kaj mari dela vojaka zunanost? Duša ga dela duša.«

Samo enkrat, ko sta švaba po doigrani zmagi privezala na kol robček in mimo hodnika dvignila krik zmagovalja, kakršno je naučil ded nancvo domače otroke, je stari gospod odprl usta, dvignil obrvi, sklonil glavo, poslušal, potem pa tiho rekel:

»Pa kdo ve? Morda? ...«

Za naprej pa je gledal, da nista več prišla k vaji.

To je bilo gospodarju zelo neljubo. Ko so mu nekoč zaradi ogleda večjega gospodarstva po vaji prignali konja, je pogledal starejšega dečka in stopivši v stremena, rekel:

»Švab, ali hočeš jezdit?«

Deček je skočil kot iskra, gospodar ga je vzel pred se, cmoknil in mladi, živi konj se je takoj v skoku premaknil z mesta.

»Pazi!« je zaklical stari gospod s hodnika, »ta divjak te bo vrgel iz sedla.«

»Oho! Ne dam se,« je zaklical jezdec, a njegov glas je bil v hodnik samo še odmev, tako je ubiral konj pot pred seboj. Gospodar mu je popuščal, ker je ljubil ognjevitivo žival. Kar po žilah mu je šlo, kadar je jezdil in ne bi ga bil prodal za nobeno ceno, niti se odrekel divji ježi na njem.

Vendar je bil do gospodarstva še znaten kos pota, ko je konja ustavil, položil roko na oči in gledal proti solncu. Toda čim dalj je gledal, tem bolj se mu je čelo nagubalo. Za celino, kjer je sluga oral, je bilo videti kup ljudi in voz z žitom. Kako često se to delavcem dogaja pri slabem gospodarstvu: na polju so stali ljudje in čakali na vozove, pod kolecem so pa zopet stali vozovi, ker je bilo premalo rok, da bi vse v redu zmetali na kup. Nič ni bolj razdražljivega za gospodarja, kakor če vidi tak nered.

Kar povprek je hotel jezdec okreniti, pa mu je bilo žal konja po sveže zorani nji. Hotel je na cesto, pa se mu je zdela preveč oddaljena, a njegove potrpežljivosti je bilo konec. Poklical je hlapca in mu ukazal držati konja in čuvati na dečka, sam pa je hitel dolgi in nemirni korakov k žanjem.

Ze je bil pri njih in že se je slišalo njegovo kričanje, ko so se volji v plugu zapleli in splašili, prevrnili plug in vlekli kar preko brazde. Hlapec je zakričal, enkrat, dvakrat, a ker je videl, da ne pomaga, je surovo zaklel, vrgel vajeti dečku in skočil k volom.

Malčku so se zaiskrile oči, razširile drobne nozdrvi; stisnil je brzdo v roki, konja sunil s peto v bok in toliko, da ga je bilo videti. Kol bi ga veter odnesel!

»Gospodič, gospodič!« kriči hlapec in vleče vole na obračanju. Kje, ni govora, da bi ga slišal.

Pazite

na to, kakšno peč imate v svojem stanovanju in kupite samo **Zephir**-stalno gorečo peč, ki je higijsna in cenena za kurjavo z drvmi in ki z 10 kg drv greje eno sobo 24 ur. Večje tipe greje enako 3-4 sobe. — Zahtevajte brezplačni opis! **ZEPHIR — TOVARNE PEČI — SUBOTICA**

Samoprodaja za Slovenijo:
BREZNIK & FRITSCH
trgovina z železino v Ljubljani
VARUJTE SE SLABIH PONAREDB!

dnevi so volkovi blizu Drniša napadli dva kmetka, ki sta se komaj rešila zveri.

★ **Tihotapci umorili svojega tovariša.** Pred dnevi se je pripetil v Mlinih pri Dubrovniku še nepojasnen umor. Buldo Guljelmovič se je vračal v družbi svojega očeta in nekaj prijateljev domov. Na križišču sta družbo ustavila dva neznanca, ki sta se zapletla v pogovor z Guljelmovičem. Med pogovorom je eden od neznancev ustrelil Guljelmoviča. Policija je naslednjega dne oba morilca aretirala. Izjavila sta, da sta izvršila umor radi spora glede prodaje utihotapljenega tobaka.

★ **50 par vlomilskih plena.** V noči od 21. na 22. t. m. so neznani vlomilci vdrlili v Krapino v Krapinsko banko in sicer v času, ko se je skoraj vse mesto nahajalo na neki veselici. Vlomilci so v blaginjakovi sobi narezali blaginjo, v kateri pa niso našli niti počenega groša. V prelo blaginje, v katerem je bilo za 700 Din drobica, niso vlomili. Vlomili so še v pisalno mizo, v kateri pa so našli le 50 par. Denar hrani namreč banka v velikem trezorju, do katerega pa tako neveseli vlomilci, kot so bili ti, niti priti ne morejo. Vlomilci so morali po napornem delu oditi praznih rok.

★ **Ponarejalci zlatega denarja.** Kot smo že poročali, so prišli oblasti v Vinkovcih na sled obsejni ponarejalski tolpi, ki je ponarejala zlat denar. Preiskava se je raztegnila na vso Bosansko Posavino. Aretirani so bili številni zlatarji, ki so prodajali ponarejen zlat denar. Ponarejali so souverne, ki so jih prodajali po 500 do 550 dinarjev ter takozvane »madžarije«, to je ogrske cekine, ki so jih prodajali po 120 do 130 dinarjev. Vsem aretirancem so oblasti zaplenile premoženje v skupni vrednosti nad 15 milijonov dinarjev. To premoženje bodo uporabili za kritje povzročenih škod. Koliko je število oškodovancev, še ni ugotovljeno, oblasti pa se tudi ne trudijo, da bi vse poiskali. Ponarejeni denar so na debelo prodajali kmetom na vse strani. Falsifikati so bili zelo dobro izvršeni in so imeli ponarejeno punco (pečat na kovanem denarju).

★ **Pri kegljanju umoril brata.** V vasi Topoli pri Apatinu sta se pri kegljanju sprla

brata Anton in Adam Topalov. V prepiru je Anton udaril brata s pestjo v obraz. Ta je nato brez besede zapustil gostilno ter se čez pol ure vrnil, oborožen z nožem. Stopil je k bratu in ga nenadoma večkrat sunil z nožem v prsa. Adam Topalov se je brez glasu zgrudil mrtev na tla. Anton Topalov je bil aretiran in izročen sodišču.

★ **Moža umorila s sekuro.** V vasi Beodri v Gornjem Banatu so te dni odkrili strahovit zločin. Kmetica Roza Sloboda je umorila s sekuro svojega moža Josipa, znanega pijanca, ki je tekom let pogljal po grlu nad 80 oralov zemlje. Ko se je te dni vrnil Sloboda zopet pijan domov in se vlegel v posteljo, je zgrabila žena sekuro in ga večkrat usekala po glavi. Truplo umorjenega moža je zakopala v vrtni gredi. Na sled so prišli groznemu zločinu prav slučajno devet dni kasneje, ko so umorjenega že pričeli pogrešati. Umorjeni je bil oče šestih otrok. Roza Sloboda so aretirali in izročili sodišču.

★ **Potrjena smrtna obsodba nad Prpičem in tovariši.** Stol sedmorice je te dni potrdil v celoti smrtno obsodbo nad Prpičem Malim in njegovimi tovariši. Prošnja za pomilostitev bo rešena najbrže že v prihodnjih dneh. Če Prpič in tovariši ne bodo pomiloščeni, se bo izvršila smrtna kazen nad njimi dne 15. novembra t. l. Usmrčenje se bo izvršilo na dvorišču zagrebskega sodišča.

Pri vsaki bolezni na **„GAMMA“** laseh gotovo pomaga

★ **Češki učbenik.** Sestavil prof. Zpeval, za Slovence priredil prof. Janko Orožen. Ta najpomembnejša knjiga bo izšla v par dneh v zalozi Jugoslovanske knjižarne. V Sloveniji bo v letošnjem zimskem semestru odprtih več tečajev za pouk češčine, ki vsi čakajo na knjigo. V Ljubljani priredi tak tečaj »Slovanski klub« v prostorih trgovske šole. Ko knjiga izide, bomo o nji obširneje poročali.

★ **Cenenost ne zadošča,** žepna ura mora biti tudi dobra. Cenik Vam pošlje brezplačno Anton Kiffmann, Maribor št. 40-b.

★ **Pri motenju prebave,** bolečinah v želodcu, gorečici, slabostih, glavobolu, migljanju pred očmi, razdraženosti živcev, pomanjkanju sponja, slabem počutju, nerazpoloženosti za delo povzroči naravna »Franz-Josef-grenčica« odprtje telesa in poživiti kroženje krvi. Poizkus na vseučiliških klinikah so dognali, da so alkoholi, ki so trpeli na želodčnem katarju, po zavzivanju »Franz-Josef« vode zopet dobili slast do jedi v razmerno kratki dobi. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specializiranih trgovinah.

★ **Ksilelitni tlak** je najidealnejši tlak za predso, kuhinje, restavracije, delavnice itd. Ker je topel, elastičen, higijsen in se ga z lahkoto čisti. Polaga ga tvrdka »Material« trg. d. z. o. z., Ljubljana, Dunajska cesta 36. 10237

★ **Sanitol** za desinfekcijo za časa nalezljivih bolezni dobile v vseh lekarnah in drogerijah.

LIPTON-ČAJ

Na najboljši iz najboljših svetovnih čajevih plantaž

Ljubljana

Nočna služba lekarn

Drevi imata nočno službo: Sušnik na Marjetnem trgu in Kuralt na Gosposvetski cesti.

○ **Proslava desetletnice osvoboditve slovenskega naroda.** Spored akademije v soboto dne 27. t. m. ob 8 zvečer v veliki dvorani hotela Union: 1. Fanfara. 2. Deklamacija, g. jurist Breclj. 3. Člani: Oj Dobrodo, s spremeljevanjem moškega zbora. 4. Adamič-Gestrin: »Ecce dolore«, poje glasb. društvo »Ljubljana«. 5. Članice: Tri dobe češke zemlje. 6. Govor, gosp. nar. poslanec Smodej. Odmor. — 7. Članice: Slovenke rajajo, s spremelj. klavirja. 8. Člani: Marseljeza. 9. Člani, članice: Živa slika. — Cene prostorom: V parterju: po 20, 15, 12, 10, 8, 6 Din. Na balkonu: po 10, in 8 dinarjev. — Na galeriji: po 6, 5 Din. — Stojšče 4 Din. — Za dijakne in vojake 2 Din. — Vstopnice se dobe v predprodaji v unionski trafiki.

○ **Desetletni jubilej obstoja Češkoslovaške republike** se bo te dni tudi v Ljubljani slovesno proslavil. Na sporedu je med drugim: Recepcija pri češkoslovaškem konzulu na Bregu 8-I. v nedeljo od 10 do 12. Isti dan ob pol 7 zvečer slavnostna otvoritev češkoslovaškega oddelka čitalnice Delavske zbornice v palači iste. Prihodnji teden bo priredilo Slov. planinsko društvo slavnostno predavanje v Unionu o lepotah Češkoslovaške republike. Vršil se bo tudi praktičen tečaj češkega jezika, predvsem potom radiopostaje Ljubljana.

○ **Zanimivo poglavje o postanku naše države** je naslov predavanja, katero bo imel g. prof. Silvo Kranjc na III. prosvetnem večeru v petek 26. t. m. ob 20. To predavanje tvori uvod v zgodovinske dneve, kateri se nam bližajo. Radi koncerta v Unionu bo ve-

„GAMMA“ je tudi zdravniško priznano zdravilo

čar v dvorani Akademskega doma, poleg Uniona.

○ **Umetnostno zgodovinsko društvo v Ljubljani** priredi v nedeljo 28. t. m. izlet v Celje, kjer si bo pod vodstvom dr. F. Steleta ogledalo gotsko župno cerkev, stropne slike stare grčje iz zač. XVII. stol. in stari grad. Odhod iz Ljubljane glavni kolodvor ob 7.38.

○ **Narobe svet.** Na ljubljanskih srednjih šolah je letos ogromno število dijakov iz meščanskih slojev, meščanska gospodinjstva in kuharska šola pa — išče gojenk. Ali ne bi bilo dobro, da o tej zadevi razmišljajo prizadeti krogi malo bolj resno in temeljito kot do sedaj. Vsaj stojimo že sredi nadprodukcije v vseh učnih poklicih.

○ **Poročil se je g. Miroslav Benedik** z gđ. Vero Kitek.

○ **Vse člane Slov. kat. akad. starešinstva** vabimo na prijateljski sestanek, ki se vrši danes ob četrti na 21 dalje v drugi sobi Rokodelskega doma. Pridite, da se pogovorimo! — Odbor.

○ **Caspar Cassado** igra na svojem čelistovskem koncertu v petek, dne 26. t. m. sledeče skladbe: Frescobaldi: Toccata; Bocherini: Adagio e Allegro; Grieg: Sonata op. 36; Beethoven: Variacije na Mozartovo temo; Granados: Intermezzo; Moszkowski: Guitare, Dunkler; Caprice hongrois. Pri klavirju ga. Berta Jahn-Beer. Spanec Cassado je eden najbolj znanih evropskih virtuozov in vsa največja mesta na kontinentu visoko cenijo njegovo umetnost in virtuosnost. Cassado je znan po svoji izrazito moderni tehniki in neizmerno občuteni kantileni, ki jo vprav na čaroben način izvalja iz svojega instrumenta. Predprodaja vstopnic v Matični knjižarni.

○ **Tekmovanje modelov aeroplanov** v Ljubljani. V nedeljo, dne 28. t. m. priredi ljub. obl. odbor Aero-kluba za svoj naraščajoč tekmovalni modelov-aeroplanov na športnem prostoru S. K. »Ilirije«. Prireditve se vrši v slučaju ugodnega vremena od 10. do 12. ure dop. in je dostopna javnosti. Modeli aeroplanov, ki so jih zgradili člani Aero-kluba iz dijaških vrst, so zmožni samostojnih letov na večje daljave, kar bodo tekmovalci dokazali v nedeljo. Posebno zanimive bodo točke dviganja modela z

lastno močjo v višino, ter let v daljavo na podlagi česar bodo tekmovalci tudi ocenjeni. Poleg tekmovalnih modelov bo štarta o na prostoru »Ilirije« tudi četvero modelov izven konkurence, ki naj veljajo predvsem kot vzor, kako treba model graditi, da dosežemo največje uspehe. Vstopnina znaša za odrasle za sedež na tribuni Din 5, stojšče za odrasle Din 3, za vse ostale pa stojšče Din 1. — Na igrišču »Ilirije« se od 10. ure naprej vrši promenade koncert Dravske div. godbe, na kar posebej opozarjamo.

○ **Požar na Kralja Petra trgu.** Snoči med 6 in 7 uro je nastal v tretjem nadstropju hiše primarija g. dr. Pogačnika na Kralja Petra trgu 8 požar. Vnel se je od dimnika strop med tretjim nadstropjem in podstrešjem. Poklicni gasilci so z motorno brizgalno prišli na kraj požara, razbili strop in pogasili požar. Škoda še ni cenjena. Uničena je kuhinja sodnega nadsvetnika g. Vidica.

○ **Požar blizu Ljubljane.** Dne 22. t. m. ob pol 8 zvečer je pričel goreti kozolec posestnika Valentina Peterca v Hrastju pri Mostah. Kozolec stoji sredi polja med vasema Hrastje in Snebrje, kakih 200 korakov stran od ceste. Ogenj je prvi zapazil posestnik Valentin Paučnik, ki je alarmiral sosedo. Prihiti so na pomoč ljudje iz bližnjih vasi ter gasilci iz Smartnega. Posrečilo pa se jim je rešiti le del kozolca, dočim je večji del pogorel, obenem s še neomlačeno ajdo in s slamo. Škoda znaša okrog 5700 Din, ki pa je pokrita z zavarovalnico.

○ **Nesreča državnega valjarja.** Danes popoldne je gradbena direkcija v Ljubljani hotela odpoštati svoj cestni motorni valjar na Gorenjsko. Pripeklji so ga srečno na rampo drž. kol. v Sp. Šiški. Ko so spravljali valjar na vagon, je ta vsled mokrih tračnic zdrknul nazaj in valjar se je s sprednjim delom preuknil čez rampo. Nastala je precejšnja škoda, ker so se zdrobila sprednja ležišča, valjar je postal neraben. Valjar bo nekaj časa ležal v tem položaju, predno bo komisija ugotovila krivdo in dokler ne bo prišel na pomoč železniški žerjav, da ga dvigne in odstrani.

Ne mučite svojih otrok z ribjim oljem, marveč jim dajte

JEMALT

ki ima zelo prijeten okus in vonj in ga otroci zavživajo kakor tako slaščico. Dobiva se v vseh lekarnah in drogerijah v malih in velikih zavojih.

Maribor

○ **Kardinal dr. Avgust Hlond** v Mariboru. Danes popoldne prispe v Maribor s praškim brzovlakom primas Poljske, Nj. Eminenca kardinal dr. Avgust Hlond, ki posei na svojem potovanju v Rim mesto Zagreb in Ljubljano. Na kolodvoru ga bo pozdravil prevzvišeni knežkošof dr. Andrej Karlin ter zastopniki raznih oblasti. Ob 14.35 se odpelje visoki cerkveni dostojanstvenik z brzovlakom proti Zagrebu.

○ **10 letnica Češkoslovaške** in 25 letnica »Češkega kluba« v Mariboru se proslavi v soboto dne 27. t. m. ob 20 v veliki dvorani Narodnega doma. Sodeluje vojaška godba in pevski zbor Glasbene Matice. Slavnostni govornik je tajnik češkoslovaškega poslanstva dr. B. Hub iz Belgrade. Prireditve je brez vstopnine.

○ **Seja Jugoslovanskega kluba v Mariboru.** Kakor smo zvedeli, se vrši danes tukaj sestanek narodnih poslancev SLS. Ob tej priliki pozdravljamo naše parlamentarce na mariborskih tleh kar najiskreneje.

○ **Prometna zveza v Mariboru.** Danes ob 19 je v prostorih Zdravne gospodarske banke sestanek krščanskih železničarjev. Med drugimi poroča na sestanku na se delegat o železničarskem mednarodnem kongresu, ki se je vršil pretekli mesec v Münchenu. K predavanjem se vabijo tudi prijatelji naše organizacije.

○ **Cassado v Mariboru.** Danes v četrtek igra v veliki Unionski dvorani v Mariboru slavni španski čelovirtuoz Gaspar Cassado. Na sporedu ima skladbe Frescobaldi, Bocherini, Griega, Beethovna, Granadosa, Moszkovskega itd. Tako slavnega umetnika Maribor še ni slišal ter vlada za njegov koncert veliko zanimanje.

○ **Preobtežba Chevroletnih avtobusov.** Z ozirom na večkratne defekte se je izkazala nujna potreba omejiti število potnikov na mestnih Chevroletnih avtobusih. V to svrhu se je določila kot najvišja dopustna obtežba 20 potnikov (14 sedežev, 6 stojšče) in imajo mestni strožji strog nalog za točno izvajanje te določbe.

○ **Opozorilo.** Radi regulacije Tattenbachove ulice bo Milska ulica med železniškim podvozom ceste Ob Brodu in Prečno ulico počeni s četrnikom, dne 25. oktobra 1928 za nekaj dni za vozovni promet zapra.

○ **Zavarovanje hiše** v delavski koloniji proti požaru se je oddalo Vzajemni zavarovalnici v Ljubljani, ki naj odstopi polovico zavarovalni družbi »Slavija«.

○ **Komunistični letaki** se zadnje čase pojavljajo v posebno visokem številu na raznih ograjah zunaj na periferiji. Letaki so natipkani s pisalnim strojem in po svoji vsebini zelo »krvavi«. Posebno veliko so jih našli v Studencih.

○ **Nova lista v Mariboru.** Novi nemški šalviji list »Wespe« bo izhajal vsakega 1. in 15. v mesecu. Tiskal se bo v tiskarni Azbe; odgovorni urednik bo Roman Bendé. — Oblasti je prijavljen tudi esperantski mesečnik »Concordo«, ki bo izhajal vsakega 15. v mesecu in ki bo prinašal tudi srbo-hrvatske članke. Tiskal se bo v Ljudski tiskarni. Kot odgovorni urednik je prijavljen Ljudevit Prebil.

○ **Stavbeno gibanje v Mariboru.** Gradbeno dovoljenje so dobili: g. Laria, zgradba prizidka na hiši Strossmajerjeva 3; narodni poslanec Petelin, zgradba pritične stanovanjske hiše v Gajevi ulici; Domicelj Alojzij, naprava sušilnice in parilnice, Koroska 46; Saboty Henrik, preureditev dvoriščnega poslopja v Krevkovi 14 v konfekcijsko tovarno. — Uporabno dovoljenje imajo: Gerlič Karol, zgradba pritične stanovanjske hiše v Radvanjski 35; Jerebič Franc, enonadstropna stanovanjska hiša, Koserjeva 40; Košar Jurij, preureditev stanovanjske hiše v Kettejevi 12; Galdier R., gradba parne peči in preselitev pekarne v Jurčičevi 6; Koren Jakob, gradba nove krušne peči na Koroski cesti 47.

○ **Obešenec na »Rožnem gričku«.** Znan je takozvani »Rosenhügel« v mestnem parku. Tukaj so našli včeraj jutraj okoli 8 na nekem železnem drogu obešenega neznanega moškega, starega približno 70 let. Sodeč po vseh okoliščinah je šel starček v smrt pred kakšno dobro uro. Roke so bile razprskane od trnja rož, ki ovija na tem gričku klopi in železne drogove. Pri obešenju so našli uro in

denarnico, v kateri je bilo 28 dinarjev in naočniki. Tudi sta bili v listnici zabeleženi dve imeni: Franc Sumer in Matija Drogenik, ki pa nista v mestu prijavljeni, radi česar se je identifikacija nekoliko zavlekla. Obešenec ima na sebi črno obleko. Zdi se, da gre za obupen čin revnega vpokojenca.

„GAMMA“ malo za izmivanje las prekaša vse dosedanje šampone

Celje

○ **Sestanek celjskih somišljenikov SLS.** Prošli ponedeljek se je vršil v prostorni telovadnici celjskega Orlovskega doma sestanek somišljenikov, ki ga je vodil mestni načelnik g. dr. Ogriček. Udeležba je bila neprimerno velika in je nobeden dosedanjih sestankov še ni dosegel. O splošnem političnem položaju je zanimivo poročal tajnik SLS g. I. Persuh, ki so mu zborovalci ponovno živahno pritrdili. Ko je koncem svojega poročila omenjal izzivaje, ki ga nameravajo prirediti v nedeljo samostojni demokrati in radičevci v Celju, je nastalo v dvorani splošno ogorčenje nad celjskimi laži-narodnjaki, ki se skrivajo predvsem za SDS. Sklenjeno je bilo, da se mora ostro paziti, kdo se bo tega protislovenskega shoda udeležil. O plodonosnem delovanju mariborske oblasne skupščine je obširno poročal obl. poslanec g. dr. Ogriček, ki je za svoje poročilo žel obilo odobravanja in izrazov zaupanja. — Odslej se bodo vršili redni sestanki somišljenikov v Celju, in v okolici v omenjeni telovadnici. Prvi prihodnji sestanek bo v ponedeljek, dne 12. novembra, nato pa vsakih 14 dni.

Chite Parfikanke rabijo
Cendre de rose
all Rose Corail
Bourjois-Paris

Dopisi

Jesenice

Zopet lizol. V torek 23. t. m. okolu enajste ure zvečer se je z lizolom zastrupila dvajsetletna Hilda Pekar, hčerka uglednega gostilničarja in posestnika na Jesenicah. Dekle je imelo neko ljubavno znanje in ker jo je oče posvaril, da bi izostajala pozno v noč od doma, je že par dni grozila, da se bo zastrupila. V torek zvečer je bila še vesela ter nekako do desetih v domači gostilni. Nikakih znakov ni kazala, da namerava v prihodnjih minutah izvršiti samoumor. Odslej je v sobo in kmalu je njen oče, ki je že počival, začel obupne klice. Došli zdravnik je uvidel, da je vsaka pomoč zaman, kajti samomorilka je izpila skoraj dvajset dekagramov lizola. V groznih mukah je okolu polnoči izdihnila.

V katoliškem delavskem društvu bo nocoj v četrtek ob osmih prosvetni večer, katerega priredi pevski odsek. Prijatelji lepe pesni vlijudno vabljeni.

Metlika

Friderik Baraga. Izlet na Poljsko se nam je zadnje nedelje popolnoma dobro obnesel, dasi ni bilo prevelike udeležbe. Pa tega je bilo krivo to, ker v naglici ni bilo mogoče tako razglasi, kot bi bilo treba. Občinstvo pa je bilo s predavanjem in slikami prav zadovoljno. Saj na ta način najlažje spoznamo vso zemljo in najlepše kraje na svetu. Prihodnjo nedeljo, to je 28. t. m., ki je tudi misijonska nedelja, bo pa prav primerno, da se spomnimo enega največjih misijonarjev in pionirja za kraje, kjer so danes milijonska mesta in cvete industrija z vsemi modernimi sredstvi, namreč Friderika Barage. Pa še drugi vzrok imamo osebno mi Metličani, da se spomnimo tega znamenitega moža. Bil je ravno pred sto leti kaplan v Metliki, odkoder je šel v misijon in deloval okrog mičjenskega jezera in v sedanjih Čikagi postal škof in apostol severnih Indijancev.

Ne zamudite

znatnega popusta na vsa oblačila, pri
Jos. Rojina, Ljubljana.

Dežni plašči

iz novo dospele angleške pošiljke prav ceno pri

Drago Schwab, Ljubljana.

NAJBOLJ UGODNO
nudi jesenska in zimska oblačila
J. MAČEK
specialna konfekcija za gospode in deco
Aleksandrova cesta 12

Na ta krik se je ozrl gospodar in odrevenel.

»Švab! zakriči, »Kriste! Tuje dete!«

Skočil je na voz.

»Naprezi! Goni!«

Roke se mu tresejo, z nožem reže jermene. In komaj je skočil na konja, je že drvel čez polje.

Stari gospod je bil na hodniku in ko je pokadil pipo, je ravno izsopal pepel, ko je začel divje peketanje. Še ni mogel opazovati, odkod in kje, že je priletel Rokita kot veter na cesto, a na Rokiti, sicer malo bled, a čvrsto sedeč — švab. Volneni suknjič je seveda vibriral v vetru, oči žareče in smehljaj sreče na licu. Zavil je okrog vrta in pridiral naravnost pred hodnik.

Dedek je popustil čibuk, razširil roke, in onemel. Pa tudi gospodar je bil pridiral ves zarde, pograbil uzdo, a besede ni mogel izpregovoriti.

Pograbil je stari gospod s sedla švaba in ga dolgo pritiskal na prsi, smehljajoč se in jokajoč obenem.

»Naša kri! Naša... Naš stari rod! spoštovani, plemeniti!« je vzklikal in poljubljaj dečka po laseh, licu in, ko ga je slednjič pustil in otrl oči, je rekel:

»Kaj Stefan! Klicali ga bomo odslej za Štaha...«

Ko je v pozni jeseni prišel oče, da bi odpeljal dečka in se zahvalil za skrb nad njima, fu skoro ni poznal, tako sta zvezetela v zdravju in svežosti.

Obrnil se je k starejšemu, a ta mu je takoj, celo s poudarkom, odvrnil:

»Oče, z menoj govori poljsko, ker te ne razumem!«

Za duha in srce

Velika žena in svetnica

(Dalje.)

Tereza je v samostanu jako težko zbolela in je tri leta ležala hroma. Ko je ozdravela, je se celih 14 let živela precej posvetno in raztreseno življenje svojih redovnih sester. Štiri-deset let staro nuno je naenkrat presunil z vso silo žarek božje milosti, ko je brala izpovedi svetega Avguština. Zdal se ji začelo zanjpo naenkrat, od temelja, od nobenih notranjih peripetij ne več prekinjeno novo življenje. Bila je pač energična ženska, koje geslo je bilo: Nada te turbe, nada te espante! (Ne daj se od ničesar zmotiti, ne daj se od ničesar ustrašiti!)

Zdal se začne za njo življenje popolne notranje zbraniosti, neumornega zunanjega dela in velikih težav, katere ji stavlja na pot svetno in cerkveno društvo. Vidi vizije, doživlja najgloblja zamaknjenja, katerih je kdaj bil deležen kak svetnik katoliške cerkve, njen obraz se sveti v popolnem preobrazenju, njeno postavo vidijo vznášati se v zrak. Gori za slavo božjo, je vsigdar potopljena v notranjo molitev, medtem pa neumorno in neprekinjeno na delu in vedno vesela, velika svetnica in dama obnem. Kakor vsakega nenavadnega človeka, tudi njo osumijo, obrekujejo, preganjajo. L. 1559 pridejo vsa njena nabožna, v spuščenju pisana dela na indeks inkvizicije. Ali to pogumne žene ne moti, da se ne bi lotila čisto sama iz svoje inicijativne reforme karmeličanskega reda, za katero se začuti poklicano od notranjega glasu božjega. Svet jo ima za prismojeno, najbolj se zaganjajo vanjo lastni bratje in sestre, redovniki in redovnice, kakor pravi sama: »Menih in nuna, ki začeta živeti po svojem poklicu, imata v svojih redovniških tovariših večjega sovražnika nego v vseh hudih skupaj.« Menda pohaja iz tega časa tudi njen najbolj znani rek, da »je peklenko tlo tlakovano z duhovniškimi tonzami.« Vendar pa ima svojega največjega pomočnika pri reformi karmeličanskega reda v svetem Petru Alkantar-skem in drugih pobožnih duhovnikih, pridruži se ji pa tudi najbrezdvornitejši mistik krščanstva, sveti Janez od Kriza. In eno lastnost ima Tereza, ki premaga vsa nasprotstva: ne samo modrost in vztrajnost, ampak tako poznavanje ljudi in umetnost z njimi občeati in ravnanje, da ji v tem ni bil kos največji diplomat, kakršnih je njen vek imel naravnost genialne škofove, inkvizitorje, papeževce nuncije, vladarje, ki so se ji zoperstavljali, dokler je niso poznali, je, ko so jo obiskali, namah tako očarala, da je dosegla od njih vse, kar je hotela, in še več. In redovnice, — »mačke«, kakor jih sama imenuje — ki so se bale njene stroge reforme in jo razkrizale po vsej Španiji in pa notri do papeža v Rimu kot »vlačugo in nemirno žensko«, je ukrotila kot potrpežljiva vladarica, dobivši naposled od svetega očeta dovoljenje, da sme ustanoviti reformirani red bosonogi karmeličanov in karmeličank. Zdal se začne zanjpo osamljeno naporno potovanje po vsej Španiji. (Konec sledi.)

»Čas«

znanstvena revija Leonove družbe, letnik XXIII (1928/29).

Danes je izšla prva številka novega letnika. Prijetno nas iznenadi že nova naslovna stran: štirje rahlo očitani geniji, vsak držeč časa kolo v roki, tvorijo četverkot, v čigar sredi čitamo monogram Leonove družbe; v naslovu (ČAS) srednja črka odgovarja monogramu. Torej nekaj čisto novega, izvirnega.

Vsebinska vsa, od prve do zadnje strani, govori samo o enem: o socialnem vprašanju ali — če hočete — o modernem kapitalizmu.

V preteklem poletju, v mesecih juliju, avgustu in septembru, je bilo v zapadnih državah Evrope več socialnih tednov, velikih zborovanj, mednarodnih kongresov, katerih cilj je bilo reševanje socialnega vprašanja. Na str. 45—54 poroča o njih Franc Terseglav. Vršili so se ti tedni oziroma kongresi, tečaji (dnevi) v Parizu, v Kölnu, v Konstanzu, v Bregenzu, v Milanu, v Magdeburgu, v Münchenu,

Laško

Novo instalacijsko podjetje. Dne 10. t. m. je bila pri okrožnem sodišču v Celju registrirana podružnica tvrdke »Belak in Inkret v Celju« pod firmo: »Belak in Inkret in dr., podružnica v Laškem.« Podružnica bo obratovala v delavnici Adolfa Majcna.

Doslednost demokratiških dopisnikov. »Jutro z dne 19. t. m. trdi, da se vrši poslovanje Okrajnega zastopa brez vsakih sprememb in brez vsakega zastojanja, torej je to poslovanje prav dobro.« Domovina z dne 18. t. m. pa trdi, da je poslovanje Okrajnega zastopa sedaj popolnoma zaostalo in da se ničesar ne dela. Omeniti moramo, da se oba lista urejajeta pod isto streho, da se tiskata na istih strojih in da sta dopisnika iz Laškega oba iz vrste SDS in da oba lista čitajo pristaši SDS.

Podpora za zgraditev vodovoda v mestu Laško je dovoljena od Okrajnega zastopa le pod tem pogojem, da ne plačajo občni obline Sv. Krištof za priključitev na glavno vodovodno cev in za vodarino ter druge stroške nikakih drugih prispevkov, kakor to plačujejo odjemalci vode v Laškem. Občina Laško je namreč nameravala naložiti na občane obline Sv. Krištof skorod desetkratno večjo vodarino, kakor na meščane in poleg tega še zahtevala od občine Sv. Krištof posebno podporo v iznosu po 80.000 Din. Pripomnimo k temu samo to, da so v precejšnji večini prebivalci občine Sv. Krištof kmečkega stanu, meščani mesta Laško pa so v najmanjši meri kmečkega stanu.

Proračunska seja Okrajnega zastopa Laško se bo vršila dne 20. t. m. ob 8 dopoldne v uradnih prostorih Okrajnega zastopa.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Cetrtek, 25. oktobra: 12 Reproducira glasba. — 18.30 Italijanska, poučuje prof. Gruđen. — 19 Predavanje o radiju, prof. Andree. — 19.30 »Faust«, opera, prenos iz ljubljanske opere; nato poročila. — 20.30 Reproducira glasba in borzna poročila. — 19: Francoščina, poučuje dr. St.

V lastnem interesu poskusite z „GAMMA“ sredstvom za lase

v Mannheimu in — v Ljubljani. Na str. 49 piše T.: Ko sem letos v Nemčiji o priliki kongresa krščanske mednarodne delavske internacionale imel priložnost govoriti z zastopniki nemške delovne mladine, sem opazil veliko nezaupanje le-te do akademsko izobraženih slojev, do njih načina mišljenja in izražanja ter dvom nad odkritosrčnostjo njih prizadevanj. Neka resolucija katoliškega shoda v Magdeburgu pa pravi: »Pravo, krščansko pojmovanje dela in poklica ter socialne odgovornosti se bo poglobilo le, če bo pri reševanju soc. problema požrtvovalno in energično sodelovala duhovščina. V to svrhu je treba, da se teološka znanost kakor tudi praktično dušno pastirstvo najintenzivneje bavi z vprašanji gospodarstva in sociologije.« (Str. 51.) Sociologi bi jejo plat zvona; ali naj smo mi gluhi ob tej usodni uri? Po radiju poslušamo godbo itd. iz daljnih mest; o, poslušajmo tudi, kaj nam govore gori našeta mesta! Tudi, kaj nam govori Ljubljana.

Kar so socialni tedni v omenjenih poletnih mesecih ugotovili in dognali, to bo sedaj v zimskih mesecih predmet teoretičnega razmišljanja in praktične uporabe. Tudi ljubljanski socialni dan (9. septembra) nam je pripravil dovolj tečne hrane. Na nas je zdaj, da jo prebavimo. Vsaj do poletja, ko doživimo morda drugi socialni dan, ne smemo te prve številke »Čas« odložiti. Na vse načine si skušajmo te programatične misli osvojiti, da, v praksi izvrševati. »Le nov človek bo ustvaril tudi nov gospodarski red!« se glasi sklepna beseda našega I. socialnega dneva. Kakšen bodi ta novi človek, čitamo na raznih straneh tega »Čas«.

Ce si hočeš čitanje te številke napraviti zelo zanimivo, hasnovito in poučno, ti dam ta-le svet: Čitaj morda najprej Terseglavov referat o socialnih kongresih v Nemčiji, Franciji in Italiji, potem pa išči, kaj sličenega ali pa morda novega navajajo naši sociologi in moralisti glede teorije (o kapitalizmu) Aleš Ušeničnik, str. 4—15), o zasebni lastnini dr. p. Angelik Tominec, str. 22—30, o mezni pogodbi dr. Jos. Ujčič, str. 30—34 ter za praktično socialno delo (o krščanski nredbi družbe, Fr. Terseglav, 15—22, ter pred vsem »Smernice socialnega dela, zlasti za industrijsko delavstvo«, dr. Aleš Ušeničnik, 34—44). Našel boš, da so ob istem času tudi naši sociologi marsikaj važnega poudarili, kar sociologi velikih narodov, n. pr. da mora na mesto dobička stopiti ideja socialnega služništva (Magdeburg, str. 51 in Ljubljana, str. 42) itd. Če privzamete še pravkar izšlo dr. Jerajev Socialno vprašanje, po pravici odlično pohvaljeno po dr. A. U. str. 55, in morda še dr. Gosarjevo razpravo »Delavski pokret in krščanska reforma družbe« iz zadnje (6.) številke lanskega letnika »Čas«, imate pred seboj vse poglavitve zastopnike kršč-socializma pri nas. Primerjaj njih misli, njih nasvete! S tem se boš sam učil in izobraževal. In še enkrat: Ta — prva številka — naj ti ne pride iz rok; ob njej presojaj vse, kar boš v teku let mesecev do prihodnjega soc. dneva čital in slisal.

Tako boš »Čas« zares proučeval, ne pa samo — čital. In od tistih 60 Din, ki jih plačaš kot naročnik, boš imel vsak mesec — kakaj »Čas« bo odšel zopet mesečnik! — zares profit, seveda nekoliko drugačen, kakor pa je tisti, ki po njem kot edinem hlepi modernemu kapitalizmu. Prof.

Znano delo Liona Feuchtwangerja »Jud Süß« se bo dramatisiralo in uprizorilo še letošnje jesen na Angleskem v Westend-Theatru.

Klub modernih založnikov v Pragi prireja letos ciklus literarnih večerov a ne kakor običajno samo priznanih pisateljev, temveč tudi mlajših — še nepoznatih.

Novo Keyserlingovo delo. Grof Hermann Keyserling — znani nemški filozofski esejist je izdal novo delo: »Das Spektrum Europas«, v katerem posveča vsakemu narodu posebno poglavje.

Celotna izdaja Proustovih del. Francoski založnik Gallimard se je odločil za celotno izdajo Proustovih del, katero je Francija doslej pogrešala. Obetajo mu dober uspeh, akoravno si neka francoska revija zastavlja vprašanje, ali kdo bere Prousta in si daje zelo dvomljiv odgovor.

LIPTON-ČAJ

Z naših slovitih plantaž na Celjenu naravnost v Vaš cenik

Leben. — 19.30: Slovensko ljudsko slikarstvo, predava dr. Stane Vurnik. — 20: Cassado: Cello-koncert, prenos iz Uniona. — 21.30: Poročila.

Ako ste se odločili za radio, pojdite k Iv. Bonauču, zastopniku „Baltic-Radio-Stockholm“ Z njegovimi aparati boste uživali vsak dan.

Drugi programi

Cetrtek, 25. oktobra.

Zagreb: 17.30 Lahka glasba (klarinet in klavir) — 19.30 Prenos simfoničnega koncerta češke filharmonije iz Prage. — Breslau: 16.30 Koncert skladb Bizeta in J. Strauša — 20 Prenos s parnika »Hamburg« ob prvi vožnji v Ameriko — 22.30 Plesna glasba. — Praga: 12.30 Opoldanski koncert — 19.30 Simfonični koncert. Smetana: Uvertura iz Prodane neveste — Dvořak: Carovnica poldnava — Novak: Slovnaška suita — Fibich: Zvečer — Suk: Praga. — Leipzig: 20 Nelson: Miss Dudel-sacker, opereta — 21.10 Koncert za kitaro. — Stuttgart: 20 Komorni koncert godalnega kvarteta. — Bern: 17 Orkestralni koncert — 21 Vesela opereta na glasbo. — Katowice: 20.30 Prenos koncerta iz Krakova. — Rim: 17.30 Vokalni in instrumentalni koncert — 20.45 Fall: Dolarska princesa, opereta. — Langenberg: 20 Lahka večerna glasba. — Berlin: 17 Klavirske skladbe — 17.30 Starejša cerkvene in svetne pesmi — 18.30 Predavanje: Napredek električnih železnic v zadnjih 25 letih — Mih. Kahlhaas, sluhodrama (Bronnen). — Dunaj: 16 Koncert godalnega kvarteta — 19.30 Gounod: Faust, opera; nato koncert simf. jazz-Orchestra. — München: 19.30 Zabavna orkestralna glasba — 20.45 Koncert za violino s spremljavo klavirja. — Milan: 20.50 Prenos iz opere iz gledališča. — Budapest: 18.30 Slavnostni koncert o priliki otvoritve novega studija.

Moj ljubi mož!

Odslej si moraš kožo vedno, predno se obriješ, utreti z

NIVEA-CREME

Videl boš, da olajša britje in prepreči vsako ranitev kože. Saj sam vem; NIVEA-CREMA je edina kožna krema, ki vsebuje Eucerit, in v tem temelji njen učinek. Ne pušča nobenega neprijetnega bleśka za seboj in stori, da izgledaš mladostno in dobro negovan. Je nočna in dnevna krema ob enem. Se danes ti pošljem eno tubo ali škatljo.

Gospodarstvo

SADNI OGLED V SELCIH NAD ŠKOFJO LOKO.

V nedeljo, dne 21. t. m., je priredila podružnica »Sadjarskega in vrtnarskega društva« sadni ogled. V prostorni dvorani Krekovega doma je bil najokusnejše razpostavljen 301 vzorec krasnih jabolk in hrusk od 67 posestnikov-sadjarjev tanjših obline. Smoter tega ogleda je bil pokazati kupcem izvanreden lep pridelek po zmerni ceni, spoznavanje sort raznih sort v tamošnjem okolišju, katerih je mnogo preveč, in določitev tistih sort, katere naj bi se enotno v bodoče tamkaj gojile.

Tako lepega in zdravega sadja nismo letos videli še na nobeni razstavi. To, v letošnji »slabi« sadni letini kaže, da je ta stran naše domovine najprikladnejša za sadjarstvo. Kar so pa opazili povsod, je tudi v selški občini velika škoda za razmah s sadno kupčijo, ker je preveč sort. Današnja trgovina ne mara mešanice najrazličnejših sort, ampak množice (najbolje na vagon), enotne sorte. Tega se zavedajo sedaj sadjarji, zato so se po medsebojnem posvetovanju in po predavanjih gg. Lapa in Strelija, ki sta tja došla, kot zastopnika »Sadjarskega in vrtnarskega društva« v Ljubljani, zedinili, da bodo v bodoče množili od jablan baumanovo, boskovo in voščenko, bobovec kot stransko sorto in ontario za poskušnjo, dokler se ne v tem kraju spozna njeno vrednost. Izmed hruskov se je določilo avranško, pastorjevo in kongresovko. Ako se bodo sadjarji držali teh zaključkov in da ne bodo cepili, kar jim pod roko pride, smejo v bližnji bodočnosti pričakovati lepe dohodke, ki jim bo sadjarstvo donosalo.

Cena prvovrstnih jabolkam je v Selcih samo 3—4 Din, na kar opozarjamo kupce, ki si žele res lepega in dobrega sadja. V ponedeljek se je zaključil sadni ogled. Krasno zbirko, kakih 300 kg razstavljenega sadja bo prodala tamošnja podružnica »Sadjarskega in vrtnarskega društva« po znatni ceni 4—5 Din kg.

BILANCA IN POSLOVNA POROČILA

»Savez srpskih zemljoradničkih zadruga« v Sarajevu je centrala srbskih zadrug v Bosni. V tej zvezi je včerajšnjih 150 zadrug. Iz pregleda premoženjskega stanja je 136 zadrug, ki so podatke poslale, vidimo, da so imele te zadruge skupaj 1.3 milj. Din rezerv. 0.8 deležev, 6.7 so znašale hranilne vloge, 5.2 pa iznosila. Obseg zadrug je torej zelo neznan, saj opade na vsako povprečno samo 49.000 Din hranilnih vlog. Razmeroma ugodno razmerje pa obstoji med lastim in tujim imetjem. Zveza sama je delala s sledečimi sredstvi, kakor jih izkazuje bilanca za 30. junij 1928 (v milj. Din): deleži 0.3 milj. Din, rezerve 0.3, hranilne vloge 1.4, vloge zadrug 1.4, iz posojila 5.4. Bosensko zadružništvo je v veliki meri navezano na tuja sredstva, ki jih mora iskati v izvenzadrugnih krogih. Glavna upnika zveze sta Narodna banka in Srbska zadružna banka v Sarajevu.

Srbsko-česka tovarna sladkorja in rafinerija, d. d. v Cupriji, je zaključila poslovno leto 1927-1928 s čistim dobičkom 5.5 milj. Din napram 7.15 za 1926-1927. Dividenda znaša 45 Din napram 60 Din za prejšnje poslovno leto.

★

Poravnava konkurznih mase Slavenske z Landerbanko. Z ozirom na objave v listih glede te zadeve nam je poslal upr. konk. mase odv. Ivica Kovčević izjavo, v kateri povdarja razloge, zakaj je bila ta poravnava sklenjena. Iz izjave je razvidno, da so bila naša poročila točna: Landerbanka je odkupila 85.000 delnic Trboveljske po 500 in s tem je bila krita njena terjatev napram Slavenski brez stroškov za Slavensko in je osvobodila 30.000 delnic TPD, ki so last komitentov. Iz izjave je razvidno nadalje, da je Slavenska to poravnavo sklenila, ker bi drugače izgubila proces proti Landerbanki.

Konkurzi po padcu Gostilničarske banke. Za otvoritev konkurza je zaprosila Vojin Kovačević in drugovi, Belgrad. Aktivna znašajo v blagu 1.2, v terjatvah 1 milj. Osebnih dolgov tvrdke znašajo 1.2 milj., kar predstavlja menico, podpisano Milanu Mišiću, ki je prišel v konkurz. Prijaviti do 8. decembra.

Osnovanje zadruge za finansiranje konzuma v Zagrebu. Pretekli teden se je v Zagrebu konstituirala zadruge za finansiranje konzuma v Zagrebu. Pristopila je k Zvezi hrv. kmečkih zadrug.

Borza

Dne 24. oktobra 1928.

DENAR

Devizni promet je bil danes znaten, zlasti v devizah Praga (nad 400.000 Kč), Curih, Dunaj in London. Privatno blago je bilo zaključeno v manjših količinah v devizah: Newyork in Pariz. V tečajih je omeniti uvrstitev Londona in Berlina, dočim je popustil Pariz.

Zagreb, Berlin 1855.50—1358.50, Curih 1094.10—1097.10, Dunaj 798.74—801.74, London 275.81—276.61, Newyork 56.806—57.006, Pariz 221.38—223.38, Praga 168.37—169.17, Trst 207.14—209.14.

Belgrad, Berlin 13.555—13.58, Curih 10.9410 do 10.9710, Budimpešta 99.115—99.415, Dunaj 7.9787 do 8.0179, London 275.81—276.61, Newyork 56.80 do 57, Pariz 221.38—223.38, Praga 168.37—169.17, Trst 207.25—209.25, Solun 74.25—74.75.

Curih, Belgrad 9.1275, Berlin 123.79, Budimpešta 90.52, Bukarešt 8.14, Dunaj 73.02, London 25.205, Newyork 519.65, Pariz 20.285, Praga 15.3975, Trst 27.50, Sofija 3.75, Varšava 58.20, Madrid 83.70.

Trst, Zagreb 33.53—33.55, London 92.25 do 92.62, Pariz 74.65—74.75, Newyork 19.05—19.06, Curih 367.40—367.50.

Dunaj, Belgrad 12.40375, dinar 12.445.

„GAMMA“ je najpopolnejše sredstvo za rast las

Devizni tečaji na ljubljanski borzi

24. oktobra 1928.

	povpraš.	pon.	srednji	sr. 23. X.
Amsterdam	—	2282.75	—	—
Berlin	1355.50	1358.50	1357.—	1356.50
Bruselj	—	791.51	—	—
Budimpešta	—	992.65	—	—
Curih	1094.10	1097.10	1095.60	1095.60
Dunaj	798.74	801.74	800.24	800.24
London	275.81	276.61	276.21	276.16
Newyork	56.845	57.045	56.945	56.945
Pariz	221.25	223.25	222.25	222.37
Praga	168.37	169.17	168.77	168.77
Trst	—	298.25	—	298.—

VREDNOSTNI PAPIRI

Ker so se izkazale vesti o izdaji novih obveznic vojne škode za nerese, besistom ni uspelo še nadalje znižati tečaja, pač pa se je zopet uvrstil v Zagrebu na 490.50—483 napram 427—428 včeraj kakor tudi za termine.

Ljubljana. Celjska 158 Din, Ljublj. kreditna 128 den., Prastednina 920 den., Kred. zavod 175 d., Veveče 110 den., Ruše 200—280, Stavbna 56 den., Sešir 105 den.

Zagreb, Drž. papirji: vojna škoda ar. 431.50 do 433, kasa 432—433, termini: 11. 439, 12. 441.50 do 442, 2. 1929 416.50—417, 7 odst. inv. pos. 85.25 do 85.75, agrari 55.25—55.75, Bančni pap.: Hipo 57.50, Poljo 17—17.50, Hrv. 58, Kred. 85, Jugo 88—88.50, dec. 92, Lj. Kr. 127, Medjun. 57.50, Nar. 7000—7100, Prasted. 920—922, Srpska 151—152, Zem. 132—150, Obrt. 38—39, Kat. 37, Etno 160—180, Ind. papirji: Guttman 200—205, Slavonija 6.50—7, 12. 6.50 do 7.50, Slaveks 100—105, Danica 145, Drava 530 do 540, Sečera 480—490, Osl. ljev. 190—220, Brog. vag. 80, Union 300, Isis 23—26, Ragusa 475—480, Trbovlje 485—495, Veveče 110—112, Nar. šum. 16, Mlin. 19.50.

Belgrad, Narodna banka 7000—7080, vojna odškodnina 429—431, 11. 437, 12. 439—442, Izvozna b. 1130, Prometna 2050, 7 odst. invest. posojilo 85, agrari 54.50—55.

Dunaj, Podon.-savska-jadr. 84.25, Živno 123.75, Hipo 60.90, Alpine 43.10, Trbovlje 60.75, Kr. industr. 36.50, Guttman 25.25, Mundus 179.50.

Žito

Danes se je opazilo, da so cene pšenici pod vplivom bese na inozemskih tržiščih tudi pri nas nekoliko odnehale. Dasi se ponudba ni mnogo povečala, je tudi povpraševanje le sporadično kakor v zadnjem času sploh. V Novem Sadu notira pšenica 252.50 Din. Položaj v koruzi je neizpremenjen, tudi kupčija ni nič živahnješa. Mlevski izdelki so slabi in notira pšenična moka boljše vojvodinske znamke 360—365 Din. Ostali proizvodi so neizpremenjeni.

V Ljubljani notirajo:

Deželni prideiki (vse samo ponudbe; slov. p., dob. prompt, plač 30 dni): pšenica bač 78—80 kg 2% 302.50—305, nov. 307.50—310, dec. 312.50—315, januar 315—320, moka 0g vag. bl. fko Ljubljana 430—435, rž 73—74 kg 295—297.50, oves bač 295—300, koruza časa primerno suha 365.50—370, ameriška 315.50—320, ajda domača 300—305, ječmen bač 70—71 kg 315.50—317.

Zaključen 1 vag. koruze. Tendence neizpremenjena.

Novi Sad. Pšenica: bč. in sr. 250—252.50, bn. 245—247.50. Oves: bč. in sr. 250—252.50. Koruza: dec.-jan. 260—265. Fižol: 880—880. Ječmen: 255 do 260, pol. 285—290. Moka: 0 g 337.50—367.50, št. 2 337.50—347.50, št. 5 312.50—327.50, št. 6 270—280, št. 7 230—260, št. 8 205—215. Otrubi: bč. 182.50 do 187.50, Seno: fko bos. post. 102.50—107.50, fko bč. post. 115—117.50.

Budimpešta. Tendence čvrsta. Pšenica: oktober 25.80, marec 28.26—28.30, zaklj. 28.28—28.30, maj 29.08—29.04, zaklj. 29.08—29.10. Rž: marec 26.90 do 26.96, zaklj. 26.94—26.96, maj 27.30—27.23, zaklj. 27.24—27.26, oktober 24.80—24.90, zaklj. 24.90 do 24.92. Koruza: maj 29.80—29.82, zaklj. 29.80—29.84, julij 30.40—30.42, zaklj. 30.40—30.44.

Les

Na ljubljanski borzi sta bila zaključena 2 vag. podnic. Tendence neizpremenjena.

Živina

Na milanskem trgu notirajo prašiči 7.40 lir za kg žive teže, nadalje teleta iz Jugoslavije 6.40—6.70 lir za kg (dagon 230 glav), voli I. 4.00—5.30, II. 3.80—4.50, III. 3—3.70, krave I. 3.90—4.80, II. 3.10 do 3.80, III. 2.10—3, bikli I. 3.90—4.40, II. 3.20—3.80 lir za kg žive teže. Cene goveji živini so se napram pret. tednu uvrstile za 10 centezimov.

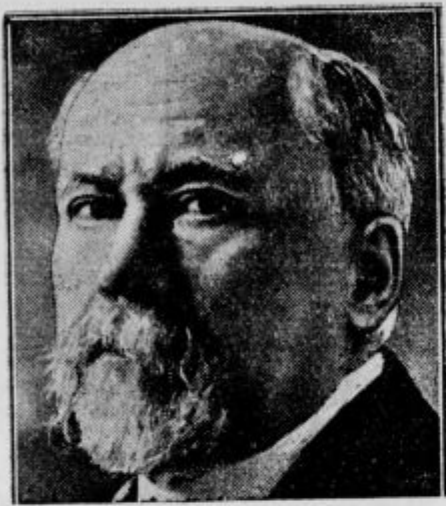
Na praški sejmi 22. t. m. je znašel dagon: 1016 glav goveje živine, od tega iz Jugoslavije 93 glav, ki so se prodale: bikli po 6.40—7.10, voli po 5.40—6.30; nadalje je bilo od prignanih 6951 prašičev 1164 mesnatih iz Jugoslavije, ki so notirali 0.50—1.25 Kč, ter 665 speharjev, ki so notirali 10.25—12.60 Kč.

Na dunajskem govejem sejmu 22. okt. je znašel dagon 3085 glav živine, od tega iz Jugoslavije 320. Najboljše blago se je podražilo za 5 grošev, ostalo neizpremenjeno; notirali so: voli najboljši 1.95—2.10, I. 1.65—1.90, II. 1.15—1.60, III. 1—1.10,

Sveta življenje in vrvenje

Na otoku groze

V Belem morju, gubernija Arhangelsk, leži pred zalivom Onjega šest otokov, katerih največji se imenuje Soloveck in meri 266 kvadratnih kilometrov. Na tem otoku je dolga stoletja stal samostan s slovečo Marijino božjo potjo. Redovniki so kljub silno ostremu podnebnju spremenili otok v pravi raj z gosto zaraščenimi gozdovi in ribiškimi napravami. Sovjeti so samostan izprijemili v kaznilnico za politične zločince, ki je ena najgroznejših na svetu. Francoski pisatelj Raymond Duguet je nedavno o tem izdal knjigo »Un bagne en Russie rouge« — Kaznilnica v rdeči Rusiji. Knjiga opisuje neverjetne razmere. Na Solovecku je nad 15.000 kazencev. Navadnih zlo-

Raymond Poincaré, francoski ministrski predsednik, ki je prevzel nalogo, da postavi francosko gospodarstvo na trdna tla, za kar je redno plačevanje reparacij od strani Nemčije prvi predpogoj.

čincev je med njimi le malo, glavni del sestoji iz političnih zločincev. Med temi je le 5% izobražencev. 65% odpade na delavski razred; ostalo je čudna zmes potepuhov in prostitutk, ki so bili na kak način v zvezi s političnimi zarotami ali vohunstvom. Plemičev je na Solovecku le par. — Ker je kaznilniška uprava samostanska poslopje v celoti zasedla zase, so kazenci brez prave strehe in prebivališča po barakah. Če se pomisli, da traja zima po osem mesecev in znaša mrzota po 30 stopinj, ni težko uganiti, da so razmere za kazence strašne. Vrh tega spe na golih klopih brez blazin in odej. Čez dan delajo kazenci po gozdovih, kjer drvajo. Obleženi so nezadostno, mnogokrat brez čevljev, noge zavite zgolj v cunj. Hrana je skrajno slaba, brez masti, mesa in močnatih jedi: kos črnega kruha, posušene ribe in čaj. Kdor se ne giblje dovolj hitro, dobi z bičem ali pa ga pazniki enostavno ustrelje. Zaradi boleznih v baraki ostati sme le tisti, ki ima najmanj 39 stopinj vročine. Ženske ne uživajo nobene olajšave in morajo z moškimi delati v gozdu. Samomori so med kazenci zelo pogosti.

Tako se pospešuje družina!

Francoskemu narodu preti velika notranja nevarnost: da usahne sam v sebi. Življenjski viri so močno izčrpani, blagostanje in kultura sta Francozu postala neobhodna in starši

se branijo otrok ali vsaj številnih otrok, da ne bi jih potegnili v revščino. Šeasoma mora to seveda dovesti do izumrtja. Zato skušajo državni in drugi socialni činitelji na razne načine dvigniti veselje do otrok. Tako so dovoljene družinam z mnogimi otroci razne davčne olajšave; družine, ki imajo nad 5 otrok, uživajo na vseh francoskih železnih 50% popusta; družinam s številnimi otroci se vsako leto dele nagrade itd. Toda vse to ne zaleže veliko — premalo nudi za vzdrževanje. Čisto drugače sta pa stvar prišla brata Michelin, lastnika velike tovarne za avtopnevmatiko v Clermont-Ferrandu. Določila sta oženjenim delavcem poleg mezde naslednje mesečne doklade za otroke: za 1 otroka 75 frankov, za 2 otroka 150 frankov, za 3 otroke 300 frankov, za 4 otroke 400 frankov in za vsakega nadaljnega otroka do osem po sto frankov mesečno več. Te doklade dobiva vsak delavec in nameščenec brez razlike, dokler ostane pri tvrdki. Če delavec umre ali opeša, dobivajo otroci doklade neprikrajšane do svojega 16. leta. Na ta način je primerna preskrba otrok zagotovljena in družine se jih ne branijo več. V teku treh let, odkar obstoja gornja uredba, se je število porodov v Michelinovih družinah zvišalo za 10—40%.

Kdor kašlja, ostani doma

V nekem ameriškem mestu so imeli zadnji koncert Paderewskega. Tu je neko damo posilil kašelj in krehala je kakor avtomobilska hupa. Nemudoma jo je pozval 42 glasov, naj zapusti dvorano. A ni hotela! Naslednji dan je prejela naznanilo, da je proti njej vloženih 42 tožba na odškodnino, ker je ljudem pokvarila užitek in jih s tem oškodovala na času in denarju. Odškodninske zahteve se glase na 100—1000 dolarjev. To bo trd oreh za sodnika!

Čudne muhe opitega Srba v inozemstvu

Na kolodvoru v Metzu je oni dan med drugimi potniki izstopila neka gospa iz Forbacha s svojimi otroci. Nenadoma je pristopil k nji policijski nadzornik, ji naznanil, da je aretirana in jo pozval, naj mu sledi na komisariat. Ker se je obotavljala, jo je siloma potegnil s seboj in jo odvedel na policijsko postajo, kjer jo je začel vpričo policijskega komisarja zaslišati. Komisarju je bil »predpostavljeni« docela neznan, zato ga je pozval, naj se izkaže. To je

Finančniki zračnega prometa med Evropo in Ameriko. Sedaj uspeli polet Zeppelina v Ameriko, je vzbudil zanimanje pri velikih finančnikih, ki se sedaj dogovarjajo, kako bi vzpostavili redni promet Zeppelinov med obema deloma sveta. Od leve na desno so: Njujorski bankir F. Warburg, njujorski finančnik Kahn, avtomobilski kralj Ford, solastnik velike njujorske banke Dillou.

nadzornika tako razkačilo, da je zgrabil velike škarje in planil proti komisarju. Ta se pa ni zbal, marveč je z železnimi rokami zgrabil nadzornika in ga izročil stražnikom, ki so ga spravili v zapor. Tu se je izkazalo, da je namišljeni policijski nadzornik — rudar, po rodu Srb, zaposlen v nekem lotarinskem rudniku. Pri zaslišanju je izjavil, da sam ne pojmi, kakšne muhe so ga obšle, da je napravil tako neumnost; »biti sem moral docela pijan«, je rekel.

Ptice zbežale pred kugo

V Atenah so opazili, da so o priliki kužne mrzlice dengue izginile iz mesta in okolice vse ptice. Mir in molk po vrtovih in gajih, ki so jih prej ozivljale neštete ptice, še povečuje žalostni vtis, ki ga napravljajo težko prizadeto mesto. Ni še gotovo, ali so ptice morda tudi postale žrtev kuge ali pa so se po kakem nagonu umaknile iz mesta.

V dveh — treh vrstah

Za Hooverja. Gospa Edisonova in gospa Fordova sta izdali oklic na žene vseh inženjerjev v Združenih državah, v katerem jih pozivata, naj glasujejo za Hooverja, ki je največji inženjer na svetu. Pod Hooverjevim predsedstvom bodo mogle žene v posebni meri izvrševati svoje naloge kot državljanke in gospodinje.

S »Zeppelinom« v Evropo. »Zeppelin« je otvoril prodajo vozniških listkov v Evropo. Cena posameznemu listku znaša 3000 dolarjev. Oglasilo se je takoj nad sto potnikov, dasi jih bodo sprejeli le 12.

Štrajk pomorščakov v Marseille-u. V marseilleskem pristanišču so pomorščaki proglasili štrajk in onemogli pomorski promet. Vojna mornarica je priskočila na pomoč, da se vzdržuje vsaj promet s Korziko, Tunisom in Alžirjem. Ostali parniki ne morejo odpluti.

Roparski napad o belem dnevu. Na najobljudenejši cesti v Turinu sta včeraj dva roparja o belem dnevu napadla zlatarsko trgovino in pobila lastnika na tla. Vendar so mimoidoči slišali krik in udri v trgovino, zgrabili roparja — dva brezposelna delavca — in ju izročili policiji.

Jezero prestopa bregove. Nedavno je »potujoča gorca« v Švici v okolici Basla zajezila polok, vsled česar je nastalo celo jezero. Zdenje deževje je dovedlo v jezero toliko novih voda, da je prestopilo bregove in se v obliki blatne brozge zliva v dolino. Vas Arbedo so v naglici izpraznili.

Avtomobilske nesreče. V genovski okolici je treščil neki avto s 6 osebami 50 metrov globoko. Dve osebi sta bili takoj mrtvi, štiri težko ranjene. — V Ortoni pri Rimu sta na mostu trčila skupaj tramvaj in avtomobil. Avtomobil je podrl mostno ograjo in padel

10 metrov globoko v reko Sandro. Tri osebe so potegnili iz vode mrtve, četrta je od strahu zblaznela.

Köpeniški stotnik na berlinski borzi. Na berlinski borzi je izvršil velike sleparije propadli bankir dr. Bruno Heyman; škoda znaša 450.000 mark. Pred kratkim je prišel dr. Heyman v spremstvu neznanega gospoda v neko banko, pri kateri je bil zelo zadolžen, in prosil bančnega uradnika, naj njegovemu spremljevalcu pokaže konferenčno sobo. Uradnik je takoj ugodil, nakar je Heyman odšel. Neznani gospod je bil sodni eksekutor, ki je zaplenil bančne premičnine.

Brezvestni ciganski kotlarji. V neki vasi blizu Rima se je ustavila tolpa cigánov ki so se ponujali kot kotlarji. Kmet Malaspina jim je izročil kotel v popravilo. Cigani so nato odšli. Malaspini so skuhal v popravljenem kotlu polento; ko so pa pojedli, so se pri vseh članih družine pokazali znaki zastrupljenja in trije otroci so kmalu izdihnili. Družino so prepeljali v bolnico, kjer je kmalu umrl še

Winston Churchill, britanski zakladni kancler, ki ima pri pogajanjih za izpmembo Dawesovega načrta, po katerem plačuje Nemčija svoje reparacije, važno vlogo.

17 letni sin; ostalim se je stanje poslabšalo. Zdravniki so ugotovili zastrupljenje s svincom; cigani so popravili kotel s svincom namesto s cinom.

Vihar v morški ožini Kerč je odgnal na visoko morje 4 ribiške ladje, ki so se potopile. Utonilo je 16 oseb.

Vojvodinja Aosta — frančiškanka. Vojvodinja Aosta je v Neapolu vstopila v III. red sv. Frančiška pri frančiškankah mišijonarkah Marijinih.

Štiri ure v transmisiji. 67 letnega mlinarja Grabnerja v St. Wolfgangu v Sp. Avstriji je pri delu zgrabila transmisija in ga večkrat zavrtela. Vendar je mogel mož ležati na hrbtu, z nogami ustaviti pogon, ne da bi si mogel pomagati z mesta, ker so se hlače raztrgale in zapletle okoli transmisijskega jermena. V tem položaju je ostal štiri ure, ker njegovih klicev nihče ni slišal. Ves ta čas je moral napenjati vse sile, da je zadrževal transmisijo, ker je motor dalje tekel. Slednjič je prišel v mlin osemletni deček in tekel nato klicati ljudi, ki so mlinarja vsega izčrpanega rešili iz strašnega položaja.

Učitelj: »Odkod pa vedo zvezdoznanci, kdaj bo solnčni ali lunin mrk?«

Janezek: »Gotovo bero v časnikih.«

Metod Golmajer:

V Gorico!

(Spomini ob desetletnici.)

V Gradiški smo se naselili v neki tovarni. Od dolgega časa nismo vedeli kaj početi, poleg te nesreče so se pa začele razširjati vesti, da naše okupacijske lire tu nič ne pomenijo, ker so vajeni pristnih avstrijskih kron. Da bi nas videli, kako smo to vest hitro preizkusili! Takoj so bile polne vse gradišćanske »božice« — in dobili smo vina, kolikor smo imeli papirja. Samo ne vem, ali so se nas ustrašili, ali pa teh lir niso poznali. Glavne je bilo: izsušili smo pravočasno žepo in namočili grla. Pa smo bili siti! Seveda ob takem razpoloženju ni bilo brez streljanja in sličnega kravaliziranja. Častniki so bili silno »majhni«, niso si upali reči žal besede, niti niso skušali pozneje protestirati, ko so nekateri njihovi konjarji mesto njih jezdili v Gorico! Rekli so: Če mi konje snajmo, jih bomo pa še jezdili!

V Gradiški se je pa izvršil zadnji proces: na vso jezo smo pometali s kap »Korina« in si nadeli na njegovo mesto slovenske trakove. To je bilo navdušenja!

Skoro so nas poklicali v Gorico, da bi prevzeli v mestu službo in mesto varovali pred domov hitečo avstrijsko armado. V Gorico smo prišli 2. novembra. Tu smo šele zvedeli vso istinitost: da je Avstrija razpadla, da se je stvorila nova država Jugoslavija, da je vojne konec in da bomo prisegli predstavnikom nove države. Pa smo začeli delati red: vsi tujerodci iz polka! Da bi videli častnike, ki so si hoteli še pred tednom zlomiti jezik nad slovensko besedo! Pri naši četi smo imeli tak eksemplar. Vse je oblezel, prosil, molodaval pri nas, najnižjih, naj bomo tako dobri

kot je sedaj on, in naj ga obdržimo pri polku. Toda trda je bila beseda: Ne! Nikoli! Nočemo človeka, ki bi se skoro zadavil pri slovenščini! Pa je vidno žalosten prejel svoje papirje in odšel brez slovesa. (Ko sem prišel s koroške fronte julija 1919 v Ljubljano, sem ga videl v uniformi jugoslovanskega častnika.) Z drugimi smo se prav iskreno poslovili in vsi so rekli, da Slovencev ne bodo pozabili. Odpeljali so se proti Postojni in Trbižu, mi smo pa ostali. Pa ne vsi. Mnogo Slovencev se je »zmazalo« od polka, ostalo nas je pa okoli pet sto.

Prišli so gospodje z veselimi obličji, pregledali lepe vrste Slovencev, ki smo se postavili na travniku, se odkrili, dvignili tri prste v zrak in ponavljali za gospodom s črno brado: Prisegamo...

Ko smo bili očističeni vse navlake, smo se podali v vojašnico na Travnik. Ni bilo prav nič počitka, takoj so naše čete zasedle kolodvor, banke, skladišča, pošto itd. Medtem se je pa valila preko Soče nepregledna masa... Odvezemali smo jim vse nepotrebno, vozili avtomobile na določena mesta (mnogo jih je šlo tudi drugam, kjer so se delali »kšefti« kar na slepo), polnili že itak polna skladišča itd. Dela, da se danes čudim, da smo ga zmogli vsaj v taki meri, kot smo ga. Naši fantje z dežele so si takoj prvi dan pomagali: razorožili so neko konjenico in polk je dobil postavne jezdece. Pa tudi brez šale ni šlo. Med ustavljenjo prtljage je bilo mnogo častniških kovčgov in skoro si: videl polkovnike in majorje z najvišjimi odlikovanji, ki niso mogli skriti, da so — infanteristi. Nastopili so pa tudi — v svili...

In Gorica! Že pri našem prihodu je bila zelo v zastavah, ko so pa meščani videli, da smo Slovenci v Gorici absolutni gospodarji, je priklopilo navdušenje do vrhunce. Slovenske

trobojnice so slovesno plapolale skoro z vseh javnih in privatnih poslopij, kakor tudi z gradov. Meščani in okolčani so bili prijazni z nami in začela so se — kot je to vedno v navadi pri vojaki — nova poznanstva. Da je bil le prost službe, že je hitel s paketom pod pazduho v obiske! Skladišča so bila že nabito polna, pa smo jih malo ohladili za novo blago. Sicer je pa vladala v mestu silna revščina, zato so mamice od veselja jokale, ko so zagledale belo moko, sladkor, kavo, makarone... Znosili smo pa še premalo, ker Italijani so dobili po našem odhodu milijonske vrednosti. Tako smo bednežem, ki so v begunstvu mnogo pretrpeli, vsaj malo pomagali.

Poleg vse straže smo začeli čistiti tudi Gorico. V zmedbi, ki je bila v teh dneh povsod, se je nateplo v mesto mnogo italijanskih ujetnikov. Pohajkovali in kradli so, kjer so le mogli. Pa smo jih začeli loviti in ekspedirati preko Soče! Smešno je bilo videti tak lov. Na cesti sta se srečala, pa si mu kar nenadoma pomolil pod nos revolver. Če se ni junak iz Kalabrije sesedel od strahu, se je pa vsaj zapeljal najmanj tri korake nazaj. Menda je bil samo eden izmed mnogih, ki je imel toliko korajže, da je pokazal pete. Pa jo je tudi dobil v peto od nekega nadporočnika-Ljubljancana. Preko Soče, svojim tovarišem naproti, jim je pa tako smrdelo, da so raje prečepeli par dni — v kletih.

Pa so dnevi brzeli. Zbirati so se začeli nad Gorico temni oblaki, ki so delali skrb goriskemu slovenskemu prebivalstvu... V sredo, 6. septembra, so se pripeljali na par avtomobilih — z belimi zastavami. Med nami je bilo že prej močno gibanje, da bi zasedli črto na Soči in jo branili kot nekaj, toda povelje je bilo drugačno... — In gospodje z

belimi zastavami so se odpeljali, mi smo pa dobili ukaz, da drugi dan ne smemo, kdor ni v službi, z orožjem na ceste...

Pa je prišel oni nesrečni 7. november 1918! Na čelu trobentača na konjih, potem masa konjenikov, kolesarjev, motociklistov, pehote... Ni nam dalo ostati v vojašnici. Pri izhodu smo bili pregledani, če se ukaz izpolnjuje. Vse samo zaradi neljubih incidentov... Seveda pušk nismo imeli, zato je pa imel skoro vsak v žepu revolver, če ne dva. In videli smo komedijo, kakršne še nikoli! Cesta in trg poln italijanskega vojaštva, na balkonu neke hiše poljubljane civilistov z laškimi generali! Včeraj bele zastave, danes pa v okrilju menda dveh divizij govor o »laški Gorici«! Spriču vsega tega smo se mi zadržali popolnoma mirno, mnogo je pa padlo pikrih na račun poljubljajočih se »špelselov«, katerih so bila samo kapa in ušesa... — Govorili smo pa z laškimi vojniki-motociklisti, ki so izjavili, da če se ne bi uprli mi, bi se oni. Plebejci so priznali, da so prišli v Gorico samo vsled tega, ker se je avstrijska armada — uprla. Gospodje so pa govorili o zmagah...

Pri armadi, ki so jo imeli s seboj, so postali laški generali objestni, pa so zamenjali vse naše straže, »ki so utrujene«, s svojimi; na kolodvoru se je izvršil ta akt zelo slovesno, z godbo. Ko so pa pregledali našo moč, ki je bila zelo majhna (pa kljub temu so imeli še respekt pred njo), so pa zapovedali ostankom regimenta, da mora do jutri, petka, 8. novembra, do dvanajstih zapustiti Gorico...

LIPTON-ČAJ

Zapomnite: po eno žlico na vsako skodelico čaja!

GRAMOFON

Pridite in oglejte si mojo, novo urejeno specialno trgovino z z najnovejšimi aparati in velikansko zalogo prvovrstnih

gramofonskih plošč

Od najboljšega najboljša

Nadomestne dele. — Najfinejše igle. — Delavnica za popravila.

A. RASBERGER, LJUBLJANA

Trgovina se nahaja na najlepši točki mesta, v neposredni bližini glavnega kolodvora.

Miklošičeva cesta šte. 32
v palači Pokojninskega zavoda

Opozorilo. Vse plošče, katere reproducira ljubljanska radio-postaja, dobite v moji trgovini popolnoma nove, še ne igrane.

Tovarniško skladišče

galoš in čevljev za sneg

Tovarna jamči za vsak par

slovite svetovne tovarne

Hutchinson znamke

„ORAO“, se nahaja pri

Kosti Nikolić i drug

Beograd, Knez Mihajlo ul. 12

Prodaja

na veliko

Opozorjamo na „Mali oglasnik“

v našem dnevniku. — Poslužujte se ga ob vsaki priliki

Naročajte „Slovenca“!

Najcenejše in najlepše sukno

za moške obleke se dobi v specialni trgovini sukna pri

Franc Bedič

razpošiljalnica sukna, Maribor, Aleksandrova 28.

Potrni neizmerne žalosti javljamo sorodnikom, prijateljem in znancem, da je preminula naša preljuba hči, sestra

HILDA PEKLAR

v 20. letu svoje mladosti. Pogreb nepozabne se vrši v četrtek popoldne.

Jesenice, dne 24. oktobra 1928.

Žalujoča rodbina PEKLAR.

Potrni globoke žalosti naznanjamo vsem sorodnikom in znancem tužno vest, da je preminula nepozabna soproga, sestra, teta in svakinja, gospa

Marija Prijatelj roj. Lindič

trgovčeva soproga

po dolgi in mučni bolezni, previdena s tolažili svete vere. — Pogreb se bo vršil v petek dne 26. oktobra 1928 ob 9. uri dopoldne.

Tržišče, dne 24. oktobra 1928.

Žalujoča rodbina PRIJATELJ.

Žlahtni kostanjev les

obeljen kakor tudi neobeljen. — Stalni nakup! — Najugodnejše cene! — Takošnje plačilo!

Ernest Marinc, Celie,
Zrinskega ul. 4. — Tel. interurb. št. 136.

Strešno opeko

in ves stavbni material nudi najugodnejše

MATERIAL, d. z o. z.
LJUBLJANA, Dunajska cesta št. 36.

Sijajen zaslužek! Gener. in krajev. zastopnike za prodajo drž. papirjev na mes. obroke pod najboljšimi pogoji in z največjim zaslužkom išče „Slavija“ k. d. Beograd, Kralja Mil. 37/II. Strok. izobr. ni potreb.

Cenejše kot pri

RAZPRODAJAH

se dobi vsakovrstno manufakturno blago samo pri

TRPIN, MARIBOR, Glavni trg šte. 17.

PERJE, PUH IN KAPOK

PRIPOROČA

A. & E. SKABERNE, LJUBLJANA

PUH - PERJE
R. MIKLAUC LJUBLJANA

Zahvala

Ob priliki bridke izgube ljubljene hčerke, sestre, tete in svakinje, gospodice

Zinke Ižanc

izrekamo iskreno zahvalo vsem, ki so ji v boleznih stali tolažljivo ob strani. Posebno se zahvaljujemo preč. g. prof. dr. Snoju za tolažilne obiske, g. pevcem za lepo žalno petje in vsem darovalcem krasnega cvetja in sploh vsem, ki so se v tako častnem številu udeležili pogreba naše nepozabne Zinke.

Žalujoči ostali.

Kedaj bodemo postali srečni in zadovoljni?

V mesecu novembru, ko se bode pričelo žrebanje glavnega in milijonskega V. razreda srečk Državne razredne loterije.

**Zakaj bo
v tem času**

mного iznenačenja in senzacije za celo bodočnost?

Ker bode zadeto mnogo milijonov dinarjev, ter padejo veliki dobitki v prvi vrsti na doplačilne srečke, katere ima še samo v mali množini na razpolago glavna povlašćena in širom cele Jugoslavije poznana najsrečnejša kolektura

Aleksandra R. Pavlović, Beograd, Obilicjev Venac 35. Tel. 15-25

Slovenci na plan pa še danes naročite po dopisnici eno doplačilno srečko, katere cena je v primeri z ogromnimi dobitki zelo nizka ter stane 1/4 Din 500.—, 1/2 Din 250.—, 1/4 Din 125.—

Inserirajte v „Slovencu“!

ZAHVALA

Za mnogobrojne izraze iskrenega sočutja ob smrti naše predrage sestre, svakinje in tete, gospe

Minke Hrašovec
pl. Homannsgült
roj. Homann

se vsem najtopleje zahvaljujemo. Posebna zahvala pa bodi izrečena gospodu dekanu Faturju za tolažilne besede ob smrtni postelji, kakor tudi ostali duhovščini, ter za obilo poklonjeno cvetje, dalje pevskemu zboru za ginjačo petje, gasilskim društvom iz Radovljice, Begunj in Lesc, in vsem, ki so drago rajno spremili na zadnji poti.

Rodbini Homann - Hrašovec.